

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 12 (3012)

СЕРЕДА 22 січня 2003 року

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

На шахті «Червоний партизан» холдингової компанії «Свердловантрацит», що на Луганщині, відкрито нову підземну їдальню.

У КОМІТЕТАХ ВР

Державний контроль за військовими товарами

Комітет Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони рекомендував парламенту прийняти у другому читанні проект закону про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання, внесений Кабінетом Міністрів.

Як повідомляє Інформуправління ВР, законопроектом передбачається врегулювати діяльність, пов'язану з державним контролем за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання. Це має забезпечити захист національних інтересів України, дотримання нею міжнародних зобов'язань стосовно нерозповсюдження зброї масового знищення, засобів її доставки, обмеження передач звичайних видів озброєння, а також недопущення використання зазначених товарів у терористичних та інших протиправних цілях.

ОФІЦІЙНО

Працювати в Кувейті буде привабливіше

Україна й Кувейт підписали угоду про уникнення подвійного оподаткування і попередження ухилення від податків на дохід і капітал. **Як передає «Інтерфакс-Україна»**, угоду підписано в Ель-Кувейті під час офіційного візиту Президента України Леоніда Кучми в цю країну. З нашої сторони документ підписав Міністр закордонних справ країни Анатолій Зленко.

Як повідомила прес-секретар Л. Кучми Олена Громницька, підписаний документ передбачає, що громадяни і юридичні особи, які працюють у країнах — учасницях угоди, не підлягають подвійному оподаткуванню.

Візит Президента України до Кувейту завершився у вівторок. Леонід Кучма відбув до Бахрейну, наступна країна в списку близькосхідного турне — Об'єднані Арабські Емірати.

ВИСТАВКИ

Презентація виробника в Еміратах

Від сьогодні, упродовж трьох днів у виставковому центрі Рас-Аль-Хайм (Об'єднані Арабські Емірати) пройде перша національна виставка українських товаровиробників, значення якої важко переоцінити.

Не дивно, що на урочистому відкритті своєрідної презентації України в Об'єднаних Арабських Еміратах очікують прибуття Президента України Леоніда Кучми і Правителя Рас-Аль-Хайм, Його Величності, Шейха Сакр Бін Муххамед Аль Кассімі.

(Закінчення на 3-й стор.).

ДАТА

Річниця кримського референдуму

Крим святкує 12-ту річницю референдуму за відновлення кримської автономії. З Днем Автономної Республіки Крим кримчан привітали президія Верховної Ради Криму, Рада міністрів автономії та постійний представник Президента в Криму. «12 років, що минули, служать свідченням правильності обраного шляху в питаннях державного та громадського життя автономії, вони підтверджують можливсть цивілізованого політичного розв'язання найважливіших питань у соціально-економічній, національний, культурній та інших сферах життя нашого краю», — йдеться у привітанні.

А на центральній площі Сімферополя відбувся мітинг, який організував Кримський республіканський комітет Комуністичної партії України. У ньому, **як повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна»**, взяли участь майже 400 осіб.

20 січня 1991 року в Криму було проведено загальнокримський референдум про поновлення кримської автономії. За її відновлення тоді проголосувало 93,26 відсотка тих, хто брав участь у голосуванні.

Я ВАМ ПИШУ

На передовій було легше

Мені 85-й рік, маю вклад в ощадбанку, але ніяк не можу отримати обіцяні 50 гривень. Відповідь щоразу однакова: немає грошей. Мені так само потрібні гроші — поповнити свій бюджет, купити ліки, бо маю на старість цілий букет хвороб. Уже ноги болять від того ходіння, мабуть, швидше помру, ніж отримаю свої гроші. Чому така неповага до людей похилого віку?

Ф. МАКОВЕЦЬКИЙ,
учасник бойових дій.

Широке
Дніпропетровської області.

ДЕРЖАВОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКОЇ СОБОРНОСТІ

Фото з фондів Укрінформу.

Двадцяте століття залишило нам у спадок вершинні події минулого, які, віддаляючись, не втрачають своєї значущості та актуальності, потребуючи осмислення сконцентрованого в них історичного досвіду боротьби українства за свободу, незалежність, державність. До таких подій належить 22 січня 1919 року — день ухвали Акту Злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки. Цій даті судилося навічно вкарбуватися в історію України величним національним святом — Днем Соборності.

(Закінчення на 4-й стор.).

Фото УНІАН.

На знімку: мітинг на Софійському майдані столиці під час проголошення Соборності Української держави 22 січня 1919 року. День Соборності України 22 січня 2000 року (праворуч).

Заява Верховної Ради України

Про 85-ту річницю видання IV Універсалу Центральної Ради Української Народної Республіки

22 січня 1918 року Центральна Рада Української Народної Республіки видала IV Універсал, проголосивши розрив з більшовицькою Росією і становлення України як вільної і самостійної держави.

Майже тисячоліття, покоління за поколінням, українці боролися за право самим вирішувати свою долю, бути господарями своєї землі. Не перелічити всіх героїв, які віддали все, що мали, і навіть життя заради вільної України. 22 січня 1918 року вперше у XX столітті віковічна мрія здійснилася.

Проголошення самостійності УНР у січні 1918 року стало міжнародно-правовою основою майбутньої незалежної державності України, остаточно реалізованої в серпні 1991 року, та єдності українських земель, започаткованої Актом Злуки Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки 22 січня 1919 року.

Відзначаючи 85 років з дня відновлення державної незалежності України, першого з часів Козаччини, Верховна Рада України заявляє, що шаноблива згадка про цю славну подію має назавжди увійти в історичну пам'ять українського народу.

Сьогодні від усіх нас залежить, щоб здобуття Україною незалежності в 1991 році стало незворотним моментом в історії України. Головною гарантією цього має бути єдність усіх політичних сил, якої так бракувало в далекому 1918 році, щодо зміцнення і розвитку української державності, щодо формування політичної єдності українського народу. Це наш найвищий обов'язок перед нинішнім і майбутніми поколіннями і моральний борг перед нашими попередниками. Нехай їх героїчний і трагічний досвід додає нам сили духу і волі в розбудові могутньої процвітаючої України — держави, в якій завжди пануватимуть громадянський мир і людська взаємоповага, висока духовність і культура, а чесна праця забезпечуватиме гідний рівень життя в демократичному суспільстві.

Вічна пам'ять борцям за незалежну Україну!

Слава Україні!

м. Київ,
16 січня 2003 року.

У НОМЕР

Новий Ан-140 знову в небі

Учора на Харківському авіаційному заводі відбулося передання четвертого серійного літака Ан-140 авіакомпанії «Одеські авіалінії». Щоправда, це мало відбутися ще наприкінці минулого року. Та іранська трагедія внесла свої корективи у плани авіапідприємства. «І все-таки, — сказав під час церемонії передання символічного ключа нового літака генеральний директор ХДАПП Павло Науменко, — ми робитимемо літаки. І це буде найкращим пам'ятником нашим загиблим товаришам», **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ**.

Подарували сиротам будинок

Скромна листоноша з містечка Кам'янка на Черкащині Людмила Рябчун стала героїнею матеріалів не однієї місцевої газети. Але не завдяки передплаті чи, приміром, перемозі в конкурсі листонош. Колишня вихованка школи-інтернату взяла під опіку двох сусідських дітей-сиріт, мати яких трагічно загинула. Після публікацій вчинок Людмили Рябчун оцінили в черкаській дирекції «Укрпошти» та міській раді. Колеги подарували їй телевізор, а міськвиконком придбав для дітей-сиріт просторий будинок з фруктовим садом, **повідомляє наш власний кореспондент Лідія ТИТАРЕНКО**.

Спрут на ймення «Гонконг»

Кількість хворих на грип зростає щодня. За статистикою, лише у Києві їх зареєстровано уже понад 15,5 тисячі. Інфекціоністи стверджують: цього року епідемія столицю, схоже, не омине. Адже на громадян чатує новий штам вірусу типу «Б» — «Гонконг», який характеризується швидким поширенням та ускладненнями.

На запитання, коли слід чекати на спалах хвороби, фахівці розповіли, що на нашій території епідемії грипу траплялися навіть у березні. І були пов'язані саме із цим типом «Б». Найбільше медиків турбує те, що останні десять років цей різновид вірусу в нас не зустрічався. Відтак природної опірності організму в людей до нього немає. Крім того, два роки поспіль епідемія була неінтенсивною. Тому кількість осіб, які мають так званий імунітет, незначна. Що може зумовити активну циркуляцію хвороби цього сезону.

■ Співробітники обласного управління з боротьби з організованою злочинністю затримали в Чернігові трьох рекетирів, які вимагали протягом грудня—січня у двох підприємців 40 тисяч гривень. Злочинцями, що погрожували обраним жертвам фізичною розправою, виявилися 43-річний Олег П., 28-річний Василь М. та 47-річний Володимир П. У них вилучено автомобіль «Міцубісі-галант», гроші та коштовності, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО**.

■ Співробітники Західної регіональної митниці затримали на україно-польському кордоні 17 тонн сала. Вантажівка з національним харчовим продуктом вартістю майже в 68 тисяч гривень прямувала із Польщі, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Новим прокурором Сумської області став Юрій Ударцов

СУСПІЛЬСТВО

Уникнути санкцій не вдалося

Великобританія, Канада і Німеччина, найбільші торговельні партнери України, запроваджують проти Києва економічні санкції. Фінансова влада цих країн вважає, що наша держава не докладає достатньо зусиль для боротьби з відмиванням грошей. 20 грудня минулого року Міжнародна група з боротьби із фінансовими зловживаннями (FATF) заявила, що Україна виконала її вимоги у боротьбі з відмиванням грошей і запровадила проти нас санкції.

При цьому FATF, до якої входять 29 провідних країн світу, рекомендувала своїм членам посилити фінансову звітність про операції з українськими компаніями. Британське міністерство фінансів закликало банки і компанії Сполученого Королівства виявляти особливу обережність під час проведення будь-яких операцій з українськими партнерами, щоб не бути замішаними у відмиванні коштів. З аналогічними попередженнями виступили Канада і Німеччина.

Німецьким компаніям, банкам і громадянам тепер доведеться повідомляти про всі операції, які викликають бодай найменші підозри і в яких так чи інакше беруть участь українські партнери, а надто коли йдеться про суми, що перевищують 15 тисяч євро (16 тисяч доларів), **повідомляє «Korrespondent.Net»**.

Київ намагається уникнути санкцій. Минулої п'ятниці Верховна Рада схвалила закон, що передбачає посилення покарань за відмивання грошей, а голову держкомітету, покликаного боротися з відмиванням, було звільнено з посади. Міністр фінансів і Перший віце-прем'єр Микола Азаров заявив: країна виконала всі міжнародні вимоги, і питання про санкції буде знято під час переговорів з FATF. Прем'єр-міністр України Віктор Янукович запевнив журналістів, що переговори стосовно зняття санкцій розпочнуться вже в січні. FATF має розглянути питання про Україну на своєму засіданні 12 лютого.

ФОТОФАКТ

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

Представники делегації Національних Зборів Соціалістичної Республіки В'єтнам на чолі з головою Нгуєн Ван Аном відвідали Національний історико-культурний заповідник «Києво-Печерська лавра».

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЗАЯВИТИ

Права людини — це святе

За поданням Уповноваженого ВР з прав людини Ніни Карпачової в Автономній Республіці Крим ужито низку заходів на захист конституційних прав затриманих та заарештованих.

Зокрема, як повідомляє прес-служба Уповноваженого, в листопаді 2002 року вивчався стан утримання затриманих та заарештованих осіб в ізоляторі тимчасового тримання (ІТТ), кімнатах затриманих Київського та Центрального райвідділів міліції Сімферополя. Під час відвідин цих установ було виявлено, що умови, в яких перебували затримані, не відповідали елементарним санітарно-побутовим вимогам. У кімнатах для затриманих райвідділів міліції людей зовсім не годували, а в ІТТ давали їжу 1—2 рази на добу. Про затриманих не завжди вчасно повідомляли родичам та близьким, а одержання передач від родичів затриманих начальник ІТТ І. Шпотенко розцінював як зайвий клопіт для працівників ізолятора. Також було виявлено випадки жорстокого поводження із затриманими, позбавлення їх можливості користуватися послугами адвоката. Зокрема, жорстокість і приниження були застосовані до євпаторійського журналіста Володимира Лутьєва, якій на той час перебував в ІТТ. Попри те, що В. Лутьєв є інвалідом другої групи, його помістили в одну з найгірших камер, не надавали необхідної медичної допомоги, а в день переведення до слідчого ізолятора силоміць постригли, до того ж волосся було вистрижене жмутами, а в окремих місцях пошкоджено шкіру голови.

На ці факти приниження людської гідності український омбудсман Ніна Карпачова звертала увагу на парламентських слуханнях із питань свободи слова в Україні, які відбулися на початку грудня минулого року.

Загалом перебування затриманих та заарештованих у таких умовах Уповноважений розцінила як порушення не тільки національного законодавства, а й Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини, ратифікованих Україною.

Тому омбудсман звернулася з поданням до Міністра внутрішніх справ України Юрія Смирнова з вимогою вжити заходів щодо усунення виявлених порушень. У відповіді на подання Уповноваженого керівництво МВС України повідомило, що за допущені недоліки в роботі притягнуто до дисциплінарної відповідальності чотири посадові особи з числа керівного складу. Зокрема, звільнено з посади начальника ІТТ майора міліції І. Шпотенка, понижено у посаді начальника відділу адмінслужби міліції підполковника Л. Кириченка, оголошено сувору догану начальнику Сімферопольського міськуправління полковникові А. Проценку та попереджено про неповну службову відповідність в. о. начальника відділу охорони громадського порядку Управління адміністративної служби міліції ГУ МВС України в АР Крим підполковника міліції М. Буйка.

Головним управлінням МВС України в АРК також ужито заходів щодо приведення ізолятора тимчасового тримання у відповідність до встановлених вимог і стандартів. Зокрема, здійснюється демонтаж металевих щитів із внутрішнього боку вікон камер, розпочалися роботи з облаштування камер індивідуальними спальними місцями, за рахунок позабюджетних коштів організовано триразове гаряче харчування затриманих в ІТТ. Протягом поточного року передбачено також реконструкцію кімнат для затриманих Київського та Центрального відділів Сімферопольського міськуправління.

Враховуючи недостатнє бюджетне фінансування, 24 грудня 2002 року Прем'єр-міністр України Віктор Янукович доручив Раді міністрів АРК, обласним, а також Київській та Севастопольській міським держадміністраціям надати фінансову допомогу для забезпечення умов утримання людей у спеціальних установах.

P. S. *14 січня в Криму відбулося засідання колегії ГУ МВС України в АРК, на якому обговорювалися проблеми, порушені в поданні Уповноваженого. Тим часом Ніна Карпачова продовжує планову перевірку дотримання прав затриманих та заарештованих у Кримській Автономії.*

У НОМЕР

Підприємці і недержавні пенсії

Комітети Верховної Ради України з питань промислової політики та з питань фінансів і банківської діяльності спільно з Інститутом конкурентного суспільства провели «круглий стіл» на тему «Розвиток підприємництва та недержавне пенсійне забезпечення».

Учасники засідання обговорили проблеми, пов'язані з побудовою системи недержавного пенсійного забезпечення та її впливу на розвиток підприємництва. Зокрема, чи стимулюватиме закон про недержавне пенсійне забезпечення роботодавців до участі в недержавному пенсійному страхуванні. Йшлося й про те, що введення його в дію допоможе вирішити соціальні та певні економічні питання у державі. В тому числі — зможе розв'язати кризову ситуацію, що склалася у пенсійній системі, однак не приведе до збільшення ресурсу у сфері фінансових інвестицій. Тому законопроект потребує фінансово-економічного обгрунтування. Особливу увагу, зазначили учасники засідання, слід звернути на створення недержавних пенсійних фондів, **повідомляє Інформуправління ВР.**

Про колишнього майора і його честь

Шевченківський місцевий суд Києва розпочав розгляд позову про захист честі та гідності колишнього майора держохорони Миколи Мельниченка до колишнього голови Державної податкової адміністрації, першого віце-прем'єра України Миколи Азарова.

Як **передає агентство «Інтерфакс-Україна»**, М. Мельниченко вимагає спростування відомостей, розповсюджених М. Азаровим, про те, що обнародувані екс-майором записи розмов, які начебто мали місце в кабінеті Президента України Леоніда Кучми, було підроблено і їх підробка здійснювалася на замовлення тодішнього віце-президента банку «Слов'янський» Бориса Фельдмана. Ці відомості поширювалися відповідачем 16 травня 2002 року на прес-конференції в ДПАУ.

Представник М. Мельниченка заявив на початку процесу клопотання про залучення як свідків Президента України Леоніда Кучми, Бориса Фельдмана і народного депутата Георгія Омельченка. Судя частково задовольнив клопотання, відмовивши на цій стадії запросити як свідка Л. Кучму, але погодився з необхідністю заслухати Б. Фельдмана і Г. Омельченка.

Зернова ріка до Єгипту доведе

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

Відбулася зустріч українських та єгипетських бізнесменів на урядовому рівні. Однією з основних тем стало питання зміцнення торговельно-економічного співробітництва між двома країнами в сільськогосподарській сфері.

Тепер між Україною та АРЄ готується підписання міжурядової угоди терміном на п'ять років про постачання зерна до цієї держави. Також розглядаються варіанти експорту української соняшникової олії та цукру. Наша країна істотно посилила свої позиції на зерновому ринку Єгипту: обсяг експорту української пшениці в цю арабську країну минулого року становив майже півмільйона тонн.

На знімку: під час зустрічі в Міністерстві аграрної політики.

Колектив Міністерства закордонних справ України висловлює глибокі співчуття ГУБЕРСЬКОМУ Леоніду Васильовичу, директору Інституту міжнародних відносин Національного університету імені Тараса Шевченка, члену-кореспонденту НАН України, Надзвичайному і Повноважному Послу України, у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його матері

Ольги Василівни.

РЕПОРТАЖ

Знайомство з виїздом

Холдингова компанія «Київміськбуд» час від часу знайомить депутатів Київради, членів постійної комісії з питань містобудування та землекористування з темпами і якістю будівельних робіт у житлових мікрорайонах столиці. Цього разу депутати вивчали новоспоруди лівобережної частини міста.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

За гіда був президент компанії Володимир Поляченко, котрий нещодавно вручав ключі від нової квартири в будинку по вулиці Мілютенка вже 20-тисячному інвесторові. Тож мало кого з депутатів дивував той факт, що на сьогодні більш як 70 відсотків житла ХК «Київміськбуд» споруджує за кошти населення. Двадцятитисячний новосел, як і інші, скористався фірмовою схемою кредитування від комерційного банку «Аркада»: перший внесок — 30 відсотків від вартості квартири, а потім, доки будинок споруджуватимуть,— решту суми рівними частками.

ХК «Київміськбуд» вже давно довела киянам, що їй можна і треба довіряти. Співпраця з «Аркадою» дала можливість здати в експлуатацію вже 200 багатоповерхових будинків, залучити в економіку близько 2 мільярдів гривень. До того ж мова не про елітне, а комфортне житло для людей так званого середнього достатку. Третина потенційних покупців житла має сукупний місячний доход близько 600 гривень.

Розмах будівництва холдингу вражає. Депутати побачили, як стрімко зростає між станціями метро «Позняки» та «Осокорки» колосальний комплекс на 4,5 тисячі квартир для 13 тисяч мешканців. Усі грунти було намито коштом холдингу, концепція забудови врахувала кількість місць у двох майбутніх дитсадках, школі та ліцеї. У самісінькому центрі Позняків розгорнуто будівництво житлового будинку за індивідуальним проектом — неподалік зона відпочинку, розвинена соціальна інфраструктура, зручне транспортне сполучення, термін здачі в експлуатацію — осінь цього року. Хтось згадує, що такий комплекс зводить асоційований член холдингу «Київміськбуд-2» на березі Дніпра поблизу станції метро «Лівобережна». І гід повідомляє, що тут передбачено побудувати шість 22-поверхових монолітно-каркасних будинки, об'єкти соціальної сфери, громадського харчування, паркінг на 170 місць...

— Масова забудова — не рівня індивідуальній у центрі, рентабельність будівництва на лівому березі Дніпра, —каже Володимир Аврумович Поляченко, — не перевищує п'яти відсотків. А ми мріємо хоча б про десять ...

Тим часом і такої мізерії будівельним заводам ХК «Київміськбуд» вистачило торік, щоб мати більш як півмільярда гривень прибутку. І не дивно. За словами гіда, ХК «Київміськбуд» нині одночасно зводить 78 житлових будинків у столиці і 11 — в інших містах країни: панельні, монолітно-каркасні, цегляні...

Депутатам автобусний маршрут сподобався. Погодьтеся, можна прожити вік у столиці, але так і не довідатися, що якусь піцерію також побудовано на гроші киян. Холдинг вміє дивувати.

Сергій ВЛАД.

САМОВРЯДУВАННЯ

У повному обсязі

отримуватимуть зарплату працівники закладів культури Вінниччини: протягом останніх п'яти років декому з них платили лише четверту частину посадового окладу, решті — половину встановленої суми.

Рішення про це депутати облради прийняли на сесії під час затвердження бюджету області на 2003 рік. Більшу суму коштів на це закладено в бюджеті області, решту виділять із районних бюджетів. Загалом, за словами голови облради Юрія Іванова, прийнятий бюджет фінансово вагомий, ніж торішній, на 158 мільйонів гривень (23,8 відсотка). Саме на таку суму передбачено збільшити видатки — на охорону здоров'я, соціальний захист, освіту, розвиток фізкультури і спорту.

На засіданні постійної бюджетної комісії депутати внесли 29 пропозицій щодо розподілу коштів. Майже всі вони, крім однієї, взяті до уваги. Скажімо, медики вдарили на сполох з приводу поширення туберкульозу (назвала хвороба вже має в області ознаки епідемії). Для діагностування захворювання на ранній стадії потрібні флюорографи, змонтовані на базі автомобіля. 2,5 мільйона гривень виділено на їх придбання. Шість таких автомобілів працюватимуть насамперед у сільських населених пунктах, звідки людям непросто дістатися до лікарні. Збільшено суму видатків на безкоштовне зубопротезування для інвалідів і ветеранів війни: для області, де приблизно кожен третій — людина пенсійного віку, це є неабиякою проблемою. Більшу суму коштів передбачено на проведення ремонтів закладів соціальної сфери, а також на газифікацію населених пунктів.

На думку голови постійної бюджетної комісії Леоніда Іванова, депутати зробили ще одну добру справу для людей: передбачено кошти для відновлення обласної Дошки пошани, як одного з моральних стимулів до роботи. Щоправда, не всі були одностайні у цьому. 160 тисяч гривень, які плановано витратити на її створення, на думку депутата Івана Боднарчука, могли б бути використані на більш нагальні потреби. Так само, вважає депутат, можна обійтися без запланованого конкурсу «Людина року», організація якого також влетить у копійку.

Річ у тім, що прийнятий бюджет області забезпечує її фінансові потреби на 63 відсотки. Ось чому, на думку деяких депутатів, треба було ще ретельніше «ділити пиріг».

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

КАЛЕНДАР

Оксамитовий голос без віку

Сьогодні Анатолію Мокренку — 70

Фото П. ДЕРЕВ'ЯНКА.

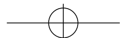
Анатолій Мокренко — це спогад про моє київське дитинство кінця 60-х, коли приймачі живилися лише справжніми голосами. Баритон Анатолія Юрійовича знав весь колишній Союз. Соліст столичного театру опери та балету з 1968 року, згодом став його директором. Народний артист (1976), лауреат Шевченківської премії (1979), виконавець багатьох провідних оперних партій та пісень свого часу.

Анатолій Мокренко — це незабутні для журналіста сторінки спілкування, після якого легко і світло на душі. Це — книжка мемуарів з автографом у подарунок, яку на одному подиху проковтнула у поїзді: сходинки становлення хлопця з Сумщини, його міста і люди, подорожні нотатки оперного соліста, який співав на кращих сценах світу.

Анатолій Мокренко — це головний оперний театр країни. Кілька років тому Анатолій Юрійович залишив директорське крісло. І в Національній опері стало якось порожньо. Його кабінет був схожий на затишну житлову кімнату. Свою привітну секретарку Анатолій Мокренко називав «моя помічниця». Завжди поважав право співрозмовника на репліку, уважно слухав і, як східний мудрець, не був категоричний в судженнях. Недарма мої колеги шанують благородного та інтелігентного Анатолія Юрійовича.

Коли істинне мистецтво віддаляється від нас відстанню років, стає невимовно сумно. Анатолію Юрійовичу, будьте з нами довго-довго, щоб нам було на кого рівнятись.

Ольга КРАСОВСЬКА.

Як будинок став будівельним майданчиком

ЗАДВІРКИ ТА ФАСАДИ

Столичний ринок нерухомості перебуває ще в підлітковому віці, зате приємних (і не дуже) клопотів завдає владі та мешканцям багатоквартирних будинків, як доросла дитина.

Кожному «хаузу» — по няньці

Клопотів побільшало, відтоді, як мірилом достатку стала не одна хрущобка на околиці міста, а багатокімнатна квартира з євроремонтом у центрі. А то й кілька — у різних районах центральної частини міста. Відтоді вряди-годи ми чули про басейни на восьмому поверсі якогось будинку на Предславинській або про двотонний акваріум на третьому поверсі будинку на Великій Житомирській. Але вже скоро приємні клопоти обернулися гострими проблемами. І вони почали стрімко додаватися, відколи місцева влада визначила на роль няньки нерухомості грошовитого інвестора, а наші напівобшарпані багатоповерхові будинки почали називати на англійський манер «хаузами». Біда в тому, що наші «хаузи» споруджували переважно за часів перших радянських п'ятирічок і мешкають у них вже не квартиронаймачі, а повноправні власники. Ось витяг з листа мешканців будинку 12/7, що по вулиці Гусовського, замість покрівлі якого інвестор збирається поставити ще два поверхи — аттиковий та мансардний:

«Наш п'ятиповерховий будинок, збудований у 1937 році, стоїть у самісінькому центрі Печерська. Звичайно, він старенький, бо пережив другу світову, проте будували у ті роки на совість — і будинок встояв. А у травні 2002 року звістка про те, що в нашому будинку починають добудовувати два поверхи, створила ефект вибуху бомби... Повідомлялося про те, що жодної нашої згоди на це не треба. Цілком зрозуміло, що ми навіть не одразу повірили у можливість такого брутального втручання. Насамкінець власність — це власність, і закону про неї ще ніхто не скасовував. Яка різниця, живемо ми у приватизованій квартирі чи приватному будинку, у когось виникла ідея сісти нам «на голову» ще двома поверхами... Не питають і розпочинають будувати, хіба не абсурд?»

(Закінчення на 5-й стор.).

ФОТОФАКТ

У Балаклавському доці завершується ремонт єдиного українського підводного човна «Запоріжжя». Ходові іспити заплановано провести у першому півріччі.

Командир субмарини капітан 1-го рангу Олег Орлов постійно відстежує хід ремонтних робіт на субмарині.

Фото Володимира ВЕВДЮКА (Укрінформ).

Презентація виробника в Еміратах

ВИСТАВКИ

(Початок на 1-й стор.).

За інформацією організатора — Державної компанії зовнішньоекономічних зв'язків України в Афро-Азіатському регіоні «Атлас», країну репрезентуватиме майже 70 кращих підприємств галузей, орієнтованих на експорт. Найбільші розміри виставкової площі замовили потужні металургійні комбінати «Азовсталь», «Запоріжсталь», «Донецький металургійний завод». Ці акціонерні товариства переживають нині період технічного переозброєння, активно шукають нові ринки збуту своєї продукції, а вона здебільшого вже має міжнародні сертифікати якості Ллойда, Тюфа, Верітас.

Високопродуктивне устаткування з видобування, переробки та транспортування вуглеводнів та природного газу повезли до ОАЕ дочірні підприємства НАК «Нафтогаз України».

Машинобудування репрезентуватиме флагман галузі «Завод імені Малишева». А український ринок транспортних перевезень представлять, крім харківських літакобудівників, одразу кілька морських торгових портів — Південний, Одеський, Іллічівський. Свою заявку закріпитися на такому привабливому ринку зроблять ВАТ «АЗМОЛ» (виробництво олив, аналогів бітумів), Київський завод реле та автоматики (виробниче устаткування), ВАТ «Тернопільський радіозавод «Оріон» (розробка та виробництво засобів зв'язку і товарів народного вжитку) та інші виробники.

Виставки, які влаштовують на такому рівні, дають підприємствам чудову нагоду заявити про себе як про творців сучасної конкурентоспроможної на світовому ринку продукції.

Сергій ВЛАД.

Чимало озимих доведеться пересівати

На Запоріжжі від морозів загинуло 50 тисяч гектарів озимих — 10 відсотків посівів. 2,6 тисячі га ріпаку вимерзли повністю. Найбільше постраждали ячмінь, жито і пшениця у Приазовському та Якимівському районах. Майже не зазнали втрат хлібороби Василівського, Куйбишевського, Новомиколаївського і Розівського районів. Нині у доброму стані в регіоні перебуває 236,1 тисячі га озимих, 29 відсотків посівів — у задовільному стані.

Олександр АБЛІЦОВ.
Запорізька область.

Нові імпульси до співпраці

У конференц-залі готелю «Закарпаття» відбулася презентація книжки «Безпосереднє сусідство України з ЄС: закриті кордони чи нові імпульси до співпраці?», яка побудована на матеріалах міжнародного «круглого столу» експертів, що відбувся в Ужгороді наприкінці минулого року. Своїми думками на актуальну тему в ній діляться дипломати, експерти, митники, прикордонники, науковці Угорщини, Словаччини, Польщі, Росії, Німеччини, України та представники ЄС.

У книжці порушуються важливі проблеми європейських інтеграційних процесів, вплив розширення Євросоюзу на соціально-економічний розвиток і прикордонну співпрацю України з сусідніми державами; вказуються шляхи мінімізації негативних наслідків після введення візового режиму; в ній йдеться також про кордони та пункти перетину, технічну допомогу ЄС у розбудові прикордонної інфраструктури країн Центральної та Східної Європи.

Видана книжка Закарпатським філіалом Національного інституту стратегічних досліджень України за підтримки Регіонального бюро в Україні Фонду Фрідріха Еберта.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.
Ужгород.

Не снилося мені малому

ІСТОРІЯ ВЧИТЬ НАЩАДКІВ

Скільки часу не відділяло б нас від голодомору, штучно створеного в 1932—1933 роках в Україні тоталітарною системою, його ніколи не забуде ветеран педагогічної праці Арсен Андрійович Лаба з Костополя. Ці страшні роки він пережив у своєму рідному селі Супівцях на Вінниччині. Його правдиве свідчення —частина обвинувального акту-протесту проти геноциду 30-х років XX століття.

Мені було сім років, коли в нашому селі у 1929 році розпочалася колективізація. Мій батько був одноосібником — мав невелике господарство, сам обробляв шмат землі, а взимку займався теслярством. Він здав державі зерно, та й нам припас у коморі його для весняної сівби, заготовив фураж для коней. Хліба мало вистачити до нового врожаю. Але не так сталося, як гадалося... Через кілька днів посланець із сільради приніс повторний наряд на здавання зерна. Батько зажурився, бо сім'я могла вмерти з голоду. На це він піти не міг. Тож «добровільно» написав заяву на вступ у колгосп. Склав увесь реманент на воза і відвіз на колгоспний двір. У колгоспі працював теслею.

Мій батько за царизму закінчив чотири класи церковно-приходської школи, його вважали в селі грамотною людиною. Навіть газета в нашій домівці була. Пам'ятаю, як вечорами у нас збиралися сусіди і просили батька її почитати.

— Андрію, що нового в газеті пишуть? — якось запитав батька сусід Гордій.

Я, хоч і малим був, але вбирав усе почуте в хаті, наче губка, а тому відповів замість батька:

— Пишуть, що треба знищити куркуля як клясу...

Усі, хто був у хаті, реготали до сліз. А я, малий, так і не зрозумів, чому всі так сміялися. А згодом вже село плакало, коли бачило, як під охороною активістів, озброєних мисливськими рушницями, вивозили із села цілі сім'ї «куркулів», хоча й у наших Супівцях (а тут було близько чотирьохсот хат) не знали людей, які користувалися б найманою працею. Серед вивезених був і наш односельчанин Семен Лаба — трудяга із трудяг, про якого в селі говорили, що не знають, чи спить він коли-небудь. А в «куркулі» дядька Семена потрапив тільки через те, що в нього хата була під черепицею та трохи більше, ніж в інших, землі. Треба ж було годувати йому свою багатодітну сім'ю. 1931 року я став першокласником. Наступний рік видався посушливим. Колективізація на цей час у селі завершилась, але поставок уже не здавали — бо вже не було що здавати. Навіть ми, діти, розуміли, що наближається біда. Осіннього дня батько приніс мішок збіжжя — увесь свій та мамин заробіток у колгоспі. Скинув його посеред хати і з сумом проказав:

— Оце, діти, треба дожити до нового врожаю.

Але заздалегідь до цього — наприкінці літа — батьки почали заготовляти продукти на зиму: сушили в печі потерті гарбузи, лушпиння з картоплі, плоди фруктових дерев, а ще — відходи буряків, які діставали на ближньому цукровому заводі...

Сяк-так зиму наше село пережило, але весною 1933 року, коли до нового врожаю було ой як далеко, почався голод. Люди пухли і вмирали, мертвих закопували в землю без трун. Їли собак, горобців, ворон... Селом пішли чутки про страшний випадок людоїдства: у старому запущеному колишньому поміщицькому саду, через який тягнувся глибокий яр, у норі знайшли жіночу ногу... Співставивши цю страшну «знахідку» з фактом зникнення однієї з мешканок села, зрозуміли причину її смерті. Після побаченого я не міг спокійно спати: часто вночі кричав від жаху.

Арсен ЛАБА.
Костопіль.
Рівненська область.

У НОМЕР

■ *Конкурси*

Імені Василя Симоненка

У Черкасах підбито підсумки щорічного обласного літературного конкурсу «Берег надії» імені Василя Симоненка. Лауреатом став київський письменник, земляк черкащан, Михайло Слабошпицький. Його книжку «З голосу нашої Кліо» визнано найкращою серед поданих на конкурс новинок сучасної української літератури, **повідомляє наш власний кореспондент Лідія ТИТАРЕНКО.**

■ *Наміри*

...І небо в діамантах

Право на користування надрами для пошуків родовищ алмазів та золота отримало підприємство «Южукргеологія». Таке рішення прийняли депутати Донецької обласної ради. За прогнозами геологів, алмази «сховані» в східному Приазов'ї, а благородний метал — у зоні сполучення Донецького басейну з Приазовським масивом. Про багатство надр саме в цьому регіоні місцеві вчені казали давно, однак висновки стосовно доцільності (або недоцільності) промислового видобутку цінних мінералів і металів можна робити лише на підставі ґрунтовних досліджень. Зокрема, за оцінками фахівців, вміст золота в тонні породи коливається від одного до десяти грамів, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

■ *Виставки*

Ті, що не шукають, а живуть

Київська галерея «Ірена» показала роботи Євгенії Заремби-Богинської та її сина, відомого кераміста Леоніда Богинського.

Дивовижно: проста жінка раптом у 75-літньому віці починає ліпити! Євгенія Оксентіївна робила з глини невеликі фігурки: Шевченка, Соломії Крушельницької, Леніна, Маргарет Тетчер (**перший знімок — Ред.**). Усього на виставці двадцять три роботи. Євгенія Богинська народилася на Вінниччині 1909 року. Тяжко працювала все життя. Змалку наймичкою, потім робітницею «Ленкузні», санітаркою. Пережила окупацію, голод. Дуже любила співати. У дев'яносто два її не стало. Коли хтось сприймав наївні вироби Євгенії Оксентіївни як іграшки, вона ображалася. Для неї вони були серйозною скульптурою. А захопилася глиною, допомагаючи малому онукові Федору. До речі, нині він професійний скульптор.

Актор Володимир Задніпровський, також її онук, згадує: — Якось я переплутав бабусиних персонажів. «Це у вас Дзержинський?» — «Ні, Іван Франко!» — «Чому ж з бородою?» — «А хіба у Франка не росла борода?!» Бабуся часто зображала Хмельницького верхи. Ліпила й Сталіна, та згодом розсердилася на нього й кинула.

Творчість Заремби-Богинської — чи не єдиний нині в Україні взірець наївної персоніфікованої скульптури. Її роботи є в музеях Сум, Хмельницького, Опішні, у сімейній колекції Богинських. Дещо хотіли купити американці, та художниця не віддала.

У цих наївних скульптурах по-дитячому неупереджений погляд на світ. Вони випромінюють лад і чистоту. Євгенія Оксентіївна не драматизувала життя, хоч зазнала чимало горя і втрат.

Тут же, на виставці, — вісім абстрактних керамічних робіт (пластів) Леоніда Богинського. Стримано, аж до чорно-білої гами. Лаконічно, але по-філософськи заглиблено. Це зовсім інша кераміка. Але поруч з Богинським почуваєшся легко і ясно. Можливо, це від мами. Я запитала, чи довго він шукав власного стилю.

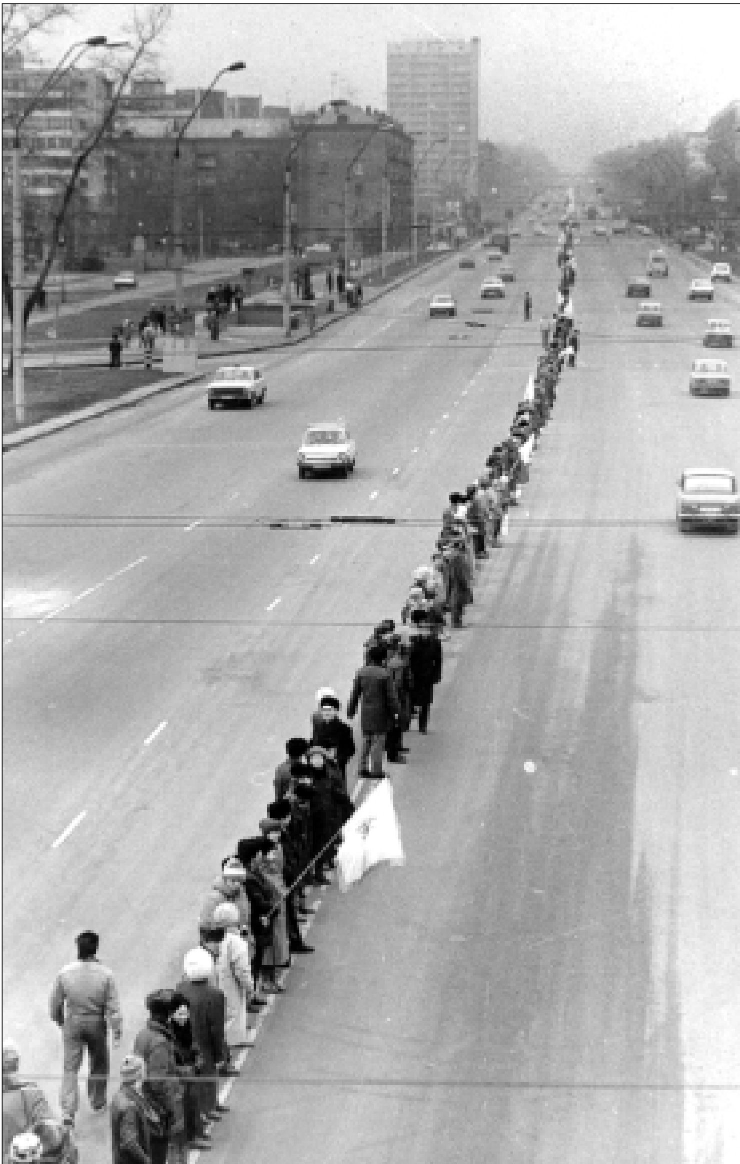

— А я не шукав, я жив. Мої роботи — це історія життя. Приміром, «Спробу» (**другий знімок — Ред.**) вважаю автопортретом: людина злетіла і зависла між небом і землею.

Він справді трохи між небом і землею: визнаний керамiст, чиї роботи є у Франції, Німеччині, Швеції, в останні роки займається лише монументальною керамікою. Камерних, суто виставкових творів не робить, нема умов. Але будує піч для майстерні в Княжичах під Києвом. Життя триває...

Оксана ЧИСТА.

Державотворчий потенціал української соборності

Живий ланцюг на вулицях Києва 21 січня 1990 року.

(Початок на 1-й стор.).

Саме того зимового дня в золотоверхому Києві під перегук дзвонів Святої Софії було ухвалено рішення про об'єднання двох, розділених історичною прірвою, гілок українського народу. В Універсалі Директорії УНР наголошувалося: «Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка».

Усвідомлюючи суспільно-політичне значення цієї події, керівництво УНР подбало, щоб прийняття Акту Злуки стало величною маніфестацією єднання східних та західних українських земель, виявом політичної консолідації національної еліти, днем народження єдиної незалежної соборної держави. Сценарій урочистостей розроблявся під керівництвом міністра освіти Івана Огієнка, а режисурою дійства опікувався корифей українського театру Микола Садовський.

Особливої значущості події надавала присутність усього керівництва УНР, представницької депутації ЗУНР, делегатів Трудового конгресу, духовенства, військової старшини, іноземних дипломатів, великої кількості люду. Прийняття Акту Соборності перетворилося на могутню демонстрацію національної єдності.

Наступного дня Трудовий конгрес, як вищий представницький орган українського народу, майже одноголосно ратифікував документи про об'єднання двох державних утворень.

Так, спираючись на заповітні мрії і широке волевиявлення обох частин українства, враховуючи об'єктивні історичні, політичні, духовні, правові аспекти цього тривалого й болісного процесу, постала єдина соборна Українська держава.

Оцінюючи тоді цю важливу подію, відомий український політичний діяч і публіцист Сергій Єфремов писав: «Того дня оформлено і затверджено акт поєднання двох досі порізнених частин України. Розпанахане, од віків переполовинене тіло національне зробило останній акт, щоб зростись не тільки духом, бо це давно вже зроблено, а й у політичних формах».

Проте, як відомо, тоді українці свій історичний шанс не реалізували. У тих складних внутрішніх та зовнішньополітичних умовах об'єднання завершити не вдалося. Україна залишалася бездержавною, роз'єднаною етнічно, роздертою територіально, поневоленою національно. Втрата державності знову перетворила соборність українських земель на ідеал, невтілену мрію, одвічне бажання.

На щастя, ті часи для України вже минули. Твердо віримо, що назавжди. Складні процеси державотворення спонукають до осмислення пройденого нашими попередниками шляху. Особливо це стосується української національно-демократичної революції початку минулого століття і таких її кульмінаційних моментів, як проголошення Актів Незалежності та Соборності.

Сконденсований у них пасіонарний спалах творчої енергії нації, витворений нею історичний досвід є актуальним і повчальним. Ігнорувати його ми не маємо права.

Відзначаючи День Соборності, ми повинні віддати шану політичній мудрості і патріотичним почуванням тодішніх політичних лідерів, ініціаторів і безпосередніх творців Акту Злуки: Лева Бачинського, Володимира Винниченка, Сидора Голубовича, Стефана Левицького, Андрія Макаренка, Симона Петлюри, Євгена Петрушевича, Федора Швеця та багатьох інших.

Слід пам'ятати, що на їхню долю випав не тільки тріумф ухвали доленосних рішень, а й гіркота поразок та усвідомлення власної причетності до їх творення.

Оцінюючи значення Акту Соборності, не можна погодитися з твердженнями деяких сучасних політологів про те, що злука УНР і ЗУНР виявилася штучним утворенням, красивим патріотичним міфом. Тогочасна нереалізованість цього акту не може перекреслити його історичного і політичного значення.

Акт Злуки був глибоко детермінований історично і спирався на споконвічну мрію українського народу про незалежну, соборну національну державу. Він став могутнім виявом волі українців до етнічної й територіальної консолідації, свідченням їх динамічної самоідентифікації, становлення політичної нації.

Ідея соборності українських земель набула державного статусу, в наступні десятиліття залишалась інтегральним чинником і чи не єдиним неконтроверсійним положенням програмних цілей усіх течій національно-визвольного руху.

Акт Соборності надав завершеної форми самостійній українській державі, сприяв подоланню рудиментів федералізму в ментальності національної політичної еліти.

Об'єднання мало і практично-політичний аспект, адже обидві держави потребували концентрації збройних сил та взаємної допомоги для захисту своїх територій від іноземного військового втручання, яке на той час набуло форми агресії.

Об'єднання УНР і ЗУНР стало моделлю цивілізованого демократичного, неекспансіоністського збирання територій в єдиній суверенній державі. Етнонаціональна консолідація базувалася на таких засадничих принципах, як історичне самоусвідомлення спільності, ідеали свободи і незалежності, добровільне волевиявлення, опора на власні політичні і матеріальні ресурси. Разом з ухваленням Універсалу про злуку УНР і ЗУНР Трудовий конгрес задекларував, що об'єднана УНР «не має й думки забрати під свою власть чужі землі».

Важливим є й факт легітимності завершального соборницького процесу, який передував Акту Злуки. Ініціатори об'єднавчого руху — Українська Національна Рада та Директорія УНР — ще 1 грудня 1918 року уклали Предвступний договір про наміри об'єднати населення і території обох утворень в одній державі.

У січні 1919 року Українська Національна Рада в Станіславі прийняла ухвалу про злуку і надала повноваження своїй делегації завершити оформлення об'єднання двох держав. Президент Ради Євген Петрушевич наголошував: «По лінії з'єднинення не було між нами двох думок». І нарешті завершеного оформлення Акт Злуки дістав після ухвали Трудовим конгресом. Безперечно, сучасні правники і політики повинні робити певні поправки на складні й динамічні процеси української революції, які чимало державних рішень змушували ухвалювати за спрощеною процедурою.

Проголошення соборності Української держави в Києві на Софійському майдані 22 січня 1919 року.

Сьогодні потребує поглибленого аналізу і комплекс об'єктивних та суб'єктивних причин нереалізованості Акту Злуки. Цілком зрозуміло, що їх слід розглядати в контексті загальної поразки української національно-демократичної революції початку XX століття.

Насамперед, треба відзначити обмеженість правової бази функціонування новоутвореної держави, яка набирала аморфних рис конфедерації (спільні сфери управління — військова, дипломатична, фінансова). Акт Злуки та інші фіксовані домовленості мали прелімінарний характер, адже ухвала основних конституційних документів відкладалася до всеукраїнських установчих зборів.

Надзвичайно складна воєнно-політична ситуація, боротьба на два фронти призвели до конфронтаційних розходжень між керівництвом обох утворень з питань стратегії і тактики, вибору союзників, використання військових сил тощо.

Становище ускладнювалося й різновекторністю зовнішньополітичних орієнтацій обох українських проводів. Це дезорганізувало спільні дипломатичні зусилля, вело до подвійної гри сторін, знижувало міжнародний імідж УНР, врешті-решт обернулося новим, ще більшим розчленуванням її території між кількома державами.

Заради історичної правди слід сказати, що не останню роль у невдачах проекту Злуки відіграли і суб'єктивні фактори: амбітність лідерів обох утворень, небажання йти на компроміси, особиста неприязнь та інші, на жаль, властиві українській еліті риси, які не раз у критичні моменти історії виявлялися фатальними.

У загальному підсумку це призвело не тільки до фактичного зриву Акту Злуки, а й загальної поразки української революції та державності. Взаємопов'язаність та взаємозумовленість цих факторів очевидна.

Проте об'єднавча акція 1919 року залишила глибинний слід в історичній пам'яті українського народу. Свідченням того стали січневі події 1990 року, коли крізь трухляві ідеологічні лещата агонізуючого режиму ця пам'ять вибухнула енергією інтелігенції і виструнчилась живим людським ланцюгом, єднаючи Київ і Львів, Схід і Захід України.

Якщо події кінця Першої світової війни спричинили крах об'єднавчих зусиль українського народу, то Друга світова війна стала каталізатором збирання роз'єднаних частин України. Вони попали в орбіту геополітичних інтересів двох антагоністичних тоталітарних режимів — радянського і фашистського.

У результаті нового перерозподілу Європи, завдяки «шлюбу за згодою» між Сталіним і Гітлером західноукраїнські землі були інкорпоровані до складу СРСР. Безперечно, тодішнє радянське керівництво вирішувало свої стратегічні завдання, нарощуючи територіальний тулуб держави, найменше турбувалося про соборність України та етнічну консолідацію українців. Якраз навпаки, воно розуміло, що західноукраїнське населення, особливо галичани, несуть на східні терени республіки небезпеку поширення «українського буржуазного націоналізму». Звідси й такі жорстокі методи «комунізації», масові репресії, численні депортації населення, братовбивче повоєнне упокорення Західної України.

Попри справжні наміри та сподівання партійно-державного керівництва СРСР, об'єднання всіх українських етнічних території в одній, навіть квазідержавній структурі мало і позитивне значення. Насамперед, це соціальне піднесення, промислова модернізація краю, підвищення освітнього рівня людей тощо.

Населення східних та південних регіонів теж відчувало вплив своїх західних співвітчизників. Долаючи суцільні ідеологічні загати, їхня ментальність, культура, політичні настрої знаходили відгук, особливо в середовищі інтелігенції, інспірували дисидентський рух, сприяли національному пробудженню.

Безперечно, «золотий вересень» 1939 року не став ідеалом соборницьких устремлінь західноукраїнського населення. Йому набагато ближчим і зрозумілим був січневий Акт Злуки 1919 року. Не випадково, що одно з перших авторитетних громадських об'єднань краю, Галицька асамблея, ще на початку 1990-х років у своїй ухвалі «Про єдність українських земель» правовим підґрунтям входження західноукраїнських земель до України назвала саме Акт Злуки. У тому, що на Всеукраїнському референдумі східні та західні українці проголосували за незалежну, суверенну державу, теж простежується ідейна спадщина злуки, національна воля єдиного народу.

При всій неоднозначності сталінського «внеску» в об'єднання українських земель, не можна заперечити, що прирадянське співжиття українців в одній республіці створило певні передумови для територіальної інтеграції та національного самоусвідомлення.

Вони й стали базовими для динамічного процесу оформлення незалежності України як суверенної, соборної держави. Завдяки тому вона має повнокровну територію, усталені кордони і мирне життя громадян. Цілком підтримую думку Президента України Л. Кучми: «Минуле не повинно розділяти сьогодення. Треба навчитись розглядати українську історію під кутом зору історичної спадкоємності, тяглості, за висловом Михайла Драгоманова. Віддати належне і Українській Народній Республіці Михайла Грушевського, і Радянській Україні, від якої ми, врешті-решт, успадкували возз'єднаний український народ у межах нині існуючих кордонів».

Відзначаючи День Соборності України, оглядаючи величні і драматичні події, в яких спалахнула яскрава зірка всеукраїнського єднання, слід зробити певні узагальнення для сьогодення. Адже виразність аналогій та історичних паралелей, схожість проблем державного будівництва спонукають до розмислів над досвідом української національно-демократичної революції, включаючи і його негативний сегмент.

Акт Злуки 22 січня 1919 року подія величезного історичного значення. Навіть залишившись тоді нереалізованим, ідеал соборності українських земель упродовж багатьох десятиліть виступав визначальним чинником національної консолідації, виявом генетичного потягу українства до територіального й духовного єднання, спадкоємності історичної державницької традиції. Цілісність етнічної території стала фундаментальною підвалиною відродження сучасної незалежної, соборної України.

Наше завдання зберегти і примножити державотворчий потенціал ідеї соборності як запоруки нерозривності і єдності державного організму, поступального соціально-економічного і духовно-культурного розвитку України.

Однією з головних причин падіння Української Народної Республіки стали неконсенсусність української політичної еліти, неспроможність лідерів провідних партій дійти компромісу, провокування гострої внутрішньополітичної боротьби і в кінцевому підсумку підрив ще нетривкої державної будівлі.

Процеси доби української революції своєрідно екстраполюються в сучасному українському політикумі. Партійно-політичне розмаїття, конфронтаційне блокування, нецивілізованість стосунків дивовижно поєднуються з лобіюванням інтересів окремих політичних сил і економічних груп. Все це разом породжує дезінтеграційні процеси, інспірує протистояння гілок влади, породжує суспільний нігілізм і соціальну апатію, підриває державницький потенціал.

Сутнісною рисою української соборності є інтеграція етнічних земель, консолідація духовного і культурного життя, нівелювання регіональних бар'єрів. Акт Злуки насамперед був спробою ліквідації вікової роз'єднувальної межі між Заходом і Сходом України.

Унітарність нашої держави закріплена в Конституції України, а цілісність території виступає ключовим фактором її суверенітету. Проте історична спадщина старих розмежувальних ліній сьогодні подекуди проступає на державному тілі України хворобливими плямами регіоналізму.

Гіпертрофія цього явища в сучасних умовах може породжувати сепаратистські настрої місцевих еліт, відцентрові тенденції політичного й економічного характеру. Водночас збалансований регіоналізм є суттєвою противагою нарощуванню централізаторських потужностей виконавчої влади, неефективних методів управління.

Державна соборність України була підірвана не тільки класово-соціальною диференціацією українських революційних сил, але й міжнаціональними лініями протистояння, втратою підтримки певних етнічних спільнот, переходом їх до ворожого табору.

Консолідуючим фактором соборності в незалежній Україні виступають міжнаціональна злагода і мир, толерантне співжиття титульної нації, корінних народів, національних меншин. Тому гармонізація міжнаціональних відносин може бути досягнута всебічним розвитком усіх етносів, їх подальшою інтеграцією і формуванням поліетнічної політичної нації. Зберегти одне з найсутніших надбань новітньої суверенної України — міжнаціональну злагоду — є не тільки велінням часу, але й запорукою соборного існування суверенної держави.

Ще один висновок випливає з аналізу причин краху української державності початку минулого століття. В процесі тодішнього європейського переустрою УНР не стала суб'єктом міжнародної політики. Далася взнаки відсутність скоординованої дипломатичної практики, яка б репрезентувала єдину державу, а не окремі державно-територіальні утворення. В очах країн-переможниць імідж УНР був далеко не рейтинговим, що разом з низкою геополітичних і суто політичних факторів і призвело до розчленування її території.

Незалежна Україна в кінці XX століття стрімко ввійшла у світове співтовариство, отримала широке міжнародне визнання, створила дипломатичну службу. Подальша її інтеграція, насамперед до європейської спільноти, потребує виваженої державної політики у міжнародній сфері, гармонізації зовнішньополітичних орієнтацій різних груп населення, знаходження балансу між динамічними геополітичними реаліями і пріоритетами національних інтересів, забезпечення високого міжнародного іміджу України.

Гострою залишається проблема соборності української православної церкви, покликаної виступати впливовим чинником духовної єдності суспільства. Без її розв'язання буде залишатися потенційна небезпека «розлому» українства за конфесійною ознакою.

Пріоритет національних інтересів у духовно-релігійній сфері має реалізуватися шляхом вироблення дійового суспільного механізму забезпечення цивілізованого функціонування релігійних організацій у поліконфесійному просторі.

Нереалізованість Акту Злуки, як і поразка тогочасних державотворчих зусиль, значною мірою зумовлені відсутністю харизматичного лідера української революції. Абсолютний моральний авторитет Михайла Грушевського, вольові якості і самостійницькі устремління Симона Петлюри, популярність і літературний талант Володимира Винниченка виявилися недостатніми для незаперечного національного лідерства.

Пошук відповіді на цей феномен українства, на мій погляд, слід шукати нинішнім дослідникам в особливостях формування української політичної нації, зрілості її еліти, рівні національної самосвідомості народу.

Ідеал української соборності завжди залишався домінантою історичної пам'яті нашого народу. Складні і драматичні колізії минулого продовжують виступати болісними подразниками національної свідомості. Амбівалентність ретроспективних візій деяких подій та явищ продукують не тільки різні підходи до їх оцінки, але й створюють поле ідеологічної напруженості, підточують духовну соборність суспільства.

Українська історична наука, долаючи кризовий стан, поступово розбирає ідеологічні завали минулої епохи, ліквідує численні історичні міфологеми, подаючи у всій складності тернистий шлях українського народу до незалежної, соборної держави. Тільки об'єктивність і правда можуть стати джерелом повчального історичного досвіду, застерегти сучасних будівничих нової України від необачних дій і помилкових рішень.

Поза сумнівом, це стосується і подій січня 1919 року, які стали героїчною сторінкою нашої історії, безцінним надбанням духовної скарбниці українського народу, свідченням його величних звитяг і драматичних невдач.

Ніби звертаючись до нас, один з творців Акту Злуки, державний секретар ЗУНР Льонгин Цегельський говорив про день 22 січня: «Це така дата, що її вивчувати будуть напам'ять українські діти грядущих поколінь побіч таких дат, як дата Хрещення Русі, як битва над Калкою, як битва під Полтавою або зруйнування Січі». Його слова справді стали пророчими.

Відзначення Дня Соборності, вшанування творців Акту Злуки це не тільки іманентна суспільна потреба, а й наш моральний імператив берегти світлу пам'ять незліченних жертв, принесених українським народом на олтар незалежності, соборності, державності.

Володимир ЛИТВИН,
Голова Верховної Ради України, професор, член-кореспондент Національної академії наук України.

Фото з фондів Укрінформу.

Платне здоров'я у сфері медичних послуг

Зимові свята, на жаль, дарують нам не лише позитивні емоції. Населення на практиці перевіряє пророцтво народної мудрості, в якій ідеться, що за все хороше треба платити. Під час січневих загальних канікул співвітчизникам, які відпочивають, доводиться платити за щедрі застілля переїданням та похміллям, за обов'язкові погодні атрибути зими — синцями і переломами, за розважальні аматорські феєрверки —переляками, пожежами й опіками. Новорічні веселощі, на жаль, нерідко негативно відбиваються на нашому здоров'ї.

ТРАВМПУНКТ

... І про погоду

Цими днями за вікнами лунала канонада. Місто перетворилося на піротехнічний полігон, на якому любителі гострих відчуттів випробували на якість китайські петарди, а заразом і нерви мирних громадян. Аж ніяк не всі з них відбувалися легким переляком під час чергових вибухів.

Так, у Маріуполі ракета, випущена підлітками, залетіла у вікно житлового будинку. В квартирі почалася пожежа. А в Одеській області 19-річний петеушник отримав серйозні поранення, намагаючись розібрати на складові петарду, що купив на базарі.

Щоправда, за словами заступника головного лікаря з травм Київської лікарні швидкої допомоги Юрія Марухно, за святкові дні до них у відділення не поступали громадяни, які постраждали внаслідок піротехнічних експериментів. А от кількість пацієнтів з вивихами та переломами за перші два тижні січня збільшилася вдвічі. Якщо раніше щоденна норма таких хворих становила у середньому 30 осіб, то в ожеледь — 50—60. До того ж, за словами Юрія Марухно, лікарня змушена була надавати допомогу травмованим з інших міст, що становило 40 відсотків хворих. Тим, хто на вихідні приїхав до столиці за покупками, в гості чи на екскурсію і невдало посковзнувся...

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У зв'язку з підвищеним, скажемо так, «погодним» травматизмом лікарня швидкої допомоги за 15 днів січня вичерпала свій місячний бюджет. Адже, потрапляючи до медзакладу за швидкою, люди рідко мають при собі необхідні для лікування перев'язочні матеріали і медичні препарати. Якби знав, де впадеш, то соломки постелив би.

Що не кажи, а морозна, сніжна погода внесла свої корективи в наше життя. Так, у трьох районах Одеської області — Тарутинському, Балтському та Березовському до 20 січня продовжено шкільні канікули. Таке рішення місцевої адміністрації пов'язано з профілактикою дитячого травматизму на період сильної ожеледі та снігових заносів. Сніг приніс чимало прикрощів і жителям Черкащини. Екстремальні погодні умови зробили майже героїчною роботу швидкої допомоги. Іноді медикам доводилося нести на руках хворого від машини до лікарні, оскільки дороги замело снігом. Кільком жінкам довелося навіть народжувати в кареті швидкої допомоги — транспорт неспроміг вчасно дістатися пологового будинку.

Таке враження, що в січні погода випробовує на міць здоров'я наших громадян. Ніні від різкого перепаду температури і тиску потерпають гіпертоніки, люди з хворим серцем. Неочікуваний весняний настрій зими негативно впливає на самопочуття переважно людей похилого віку.

Ольга ВІТЕР.

Оздоровити «Соняшник»

Так євпаторійські депутати назвали прийняту на сесії міськради загальноміську програму опіки дітей і соціально незахищених дорослих. Віднині за кошт місцевого бюджету та інших джерел фінансування влітку в санаторно - курортних закладах Національного дитячого курорту оздоровлюватимуться майже три тисячі юних євпаторійців із бідних сімей, сиріт і їхніх ровесників, позбавлених батьківської опіки, та дітей, постраждалих від Чорнобильської катастрофи.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Більше ліків вітчизняних і недорогих

Обіцяють народу в новому році. Про те, що в програмі дій уряду на 2003 рік закладено збільшення обсягу випуску лікарських препаратів вітчизняного виробництва із зниженням їх вартості, нещодавно повідомив віце-прем'єр-міністр Дмитро Табачник. За його словами, якщо парламент підтримає такі плани Кабінету Міністрів, то ціни на українську фармакологічну продукцію зменшаться на 25%.

Нагадаємо, що наприкінці 2002-го ситуація на нашому лікарському ринку загострилася у зв'язку із загрозою запровадження 20-відсоткового податку на додану вартість на медикаменти. Це нововведення, за розрахунками Міністерства охорони здоров'я України, змусило б населення країни збільшити в середньому свої затрати на таблетки та пігулки на 500—600 млн. гривень. Від такої фінансової санкції передусім постраждали б покупці, бо 80% вартості ліків оплачують вони і тільки 20% — держава.

Тоді в Держдепартаменті з контролю над якістю, безпекою і виробництвом лікарських засобів прогнозували несприятливу ротацію на вітчизняному ринку медпрепаратів. А саме: позбавлені пільг з НДВ українські виробники підуть з ринку, їх місце швидко займуть зарубіжні конкуренти, ціни на ліки піднімуться, зросте кількість підробок, активізується контрабандний імпорт. Щоб цього не сталося, потрібна реальна комплексна державна підтримка. Схоже, саме її й обіцяє уряд нинішнього року фармацевтам.

Анастасія ІВАНКО.

Плати внески і не хворій

СТРАХОВИЙ ДОСВІД

Мешканці Ямпільського району на Вінниччині минулого року мали змогу лікуватися за полісами районного об'єднання «Здоров'я», не витрачаючи коштів на придбання ліків.

Це об'єднання має статус громадської організації. І ставлення людей до неї було не однозначне. Одні підтримували нововведення, другі побоювалися, чи не обведуть їх укотре навколо пальця. Саме тому в районі створили декілька так званих агітаційних груп. Представники яких роз'яснювали людям мету і принципи діяльності об'єднання. Його економічну основу становлять членські внески. Їх розмір визначено залежно від платні, яку отримує той чи той член «Здоров'я». Для пенсіонерів і непрацюючих він становить п'ять гривень на місяць. Максимальний розмір місячного внеску — 15 гривень. До речі, внески на рахунок

Фото Володимира ОСЬМУШКА.

об'єднання можуть переказувати бухгалтерії підприємств чи організацій, управління Пенсійного фонду тощо.

За словами керівника об'єднання Анатолія Комара **(на знімку)**, кожен член «Здоров'я» отримує поліс, який дає право на безоплатне лікування. І не має значення, на яку суму виписав лікар хворому ліків. Медпрепарати здебільшого закуповують у виробників, завдяки чому вони на 20—30 відсотків дешевші, ніж в аптечній мережі.

— За нашим полісами хворі лікуються не лише в районній та п'яти дільничних лікарнях, розташованих на території району, — каже Анатолій Комар. — Оплачуємо лікування, а також проведення хірургічних операцій в обласній лікарні імені Пирогова і навіть у столичних клініках.

Нині досвід роботи Ямпільського районного об'єднання «Здоров'я» як один із елементів упровадження страхової медицини схвалено на республіканському симпозіумі медиків в Одесі, а також на першому форумі Українського фонду громадських організацій сприяння охороні здоров'я. Облдержадміністрація рекомендувала його до впровадження у всіх районах області.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Одужанню допомагає... ліжко

Дев'ять багатофункціональних лікарняних ліжок — гуманітарну допомогу з канадського міста Торонто — отримали медичні заклади Вінницької області: обласна психоневрологічна лікарня імені Ющенка, міська лікарня №3, а також територіальні медичні об'єднання Оратівського і Чернівецького районів.

Такі ліжка дають змогу розмістити лежачого хворого у потрібному положенні: підняти будь-яку частину тіла, повернути на бік тощо. Завдяки цьому хворий убезпечений від отримання пролежнів на тілі, чого не вдається уникнути під час довгого перебування на звичайному ліжку.

Отримання гуманітарної медичної допомоги стало можливим завдяки тісній співпраці Вінницького обласного центру реабілітації дітей, хворих на ДЦП з Міжнародною благодійною організацією «Каутенпарк» (США). Як пояснив директор центру Валентин Томчук, закордонні благодійники передали також для лікувальних закладів області три мільйони пар хірургічних рукавиць.

Віктор СТЕПАНОВ.

... і каса

Понад 14 тисяч працівників металургійного комбінату «Азовсталь» (Маріуполь) є членами лікарняної каси підприємства. За півроку її діяльності курс лікування пройшов кожен десятий. З цією метою для придбання медикаментів витрачено близько мільйона гривень. А в межах програми соціально-економічного розвитку міста «Азовсталь» передала медичним закладам Маріуполя матеріалів та обладнання майже на 100 тисяч гривень.

Ліна КУЩ.

АКТУАЛЬНО

Аромотерапія — приємно й корисно

«Арома» — запах, «терапія» — лікування. Це цілющий процес, який називають альтернативною терапією, спрямованою на лікування людини. Аромотерапія впливає на організм фізично й емоційно, вона грунтується на дивовижному й різносторонньому впливі на людину запашних та ефірних масел рослин.

Цей вид терапії застосовували ще в Давньому Єгипті, Китаї й Індії. На Сході здавна було відомо, що деякі види ароматичних масел пробуджують чуттєвість і посилюють потенцію.

Ефірне масло ялівцю регулює вироблення гормонів, які, у свою чергу, допомагають виводити надлишки рідини з організму. Ромашка стимулює природне знеболювання в організмі і в такий спосіб допомагає полегшити біль. Депресію і неспокій можна вилікувати за допомогою інгаляції з масляних певних рослин —запахи цих масел допомагають вивільняти пригнічені емоції і спогади, що стали причиною захворювання. Аромотерапія допомагає позбутися багатьох проблем, з її допомогою можна протистояти впливові стресу.

ЗАДВІРКИ ТА ФАСАДИ

Як будинок став будівельним майданчиком

(Початок на 3-й стор.).

Усе вище і вище, і вище...

З правового боку — абсурд чистої води. Бо право на власність громадян охороняється Конституцією. Бо згідно з чинним законодавством реконструкція горищних приміщень житлових будинків може здійснюватися лише за згоди власників будинку. А він, вочевидь, перебуває у спільній власності, частина квартир — приватизована. З морального боку —також абсурд. Бо інвестиційну перебудову на Гусовського, 12/7 почали, попередньо не відселивши мешканців, чимало з яких за станом здоров'я не готові до того, щоб жити в її епіцентрі. Ще одна вагома деталь: будинок, за словами мешканців, має дерев'яні перекриття, тож є серйозна загроза, що несучі конструкції просто не витримають масштабного задуму інвестора.

Утім, з економічного боку, мансардна розбудова — це розумно. Адже, розпочинаючи її ще 1997 року, міська влада мала на меті неабиякий комерційний сенс. По-перше, будівництво мансард автоматично знімало з комунальних служб клопіт з пошуками коштів на ремонт покрівель. По-друге, створювало додаткові площі для розміщення приміщень соціального призначення. І головне: сприяло залученню інвесторів та задовольняло їхні запити у пошуках архітекторів та підрядних організацій. Але на приголомшених будівництвом мешканців це, звісно, не вплинуло. І вони вирішили шукати правди в Печерському районному суді, звинувативши у порушенні своїх прав, зокрема, Київську міську державну адміністрацію.

Людей можна зрозуміти. Ще навесні минулого року Кабінет Міністрів доручив Державному комітету з будівництва, архітектури та житлової політики розібратися з аналогічною скаргою на вулиці Цитадельній, і юристи дали оцінку будь-якій надбудові на горищних поверхах. (Вона, до речі, повністю збіглася з тлумаченням з цього приводу Міністерства юстиції). Які ще треба аргументи?

«Згідно із ст. 10 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» власники квартир багатоповерхових будинків є співвласниками допоміжних приміщень будинку, технічного обладнання, елементів зовнішнього благоустрою. Допоміжні приміщення... згідно з Положенням про порядок передавання квартир (будинків) у власність громадян, затвердженим наказом Держжитлокомунгоспу України від 13.09.92 № 56 та Законом України «Про інвестиційну діяльність» забороняють інвестування, яке порушує права та інтереси громадян. З огляду на чинне законодавство під час здійснення реконструкції горищних приміщень наявних житлових будинків необхідно отримати згоду власників приватизованих квартир».

Виходить, що на вулиці Цитадельній — одна правда, а на Гусовського — інша?

Дві правди

У жовтні столичне видання «Печерськ» присвятило аналізові цього конфлікту дві газетні полоси. З'ясували, зокрема, що 12 серпня 2002 року голова Печерської районної у місті Києві державної адміністрації Анатолій Коваленко підписав розпорядження № 1005 «Про внесення змін і доповнень до розпорядження голови Печерської районної державної адміністрації від 31.08.2000р. № 675». Документ розрубував гордіїв вузол багатьох проблем, оскільки затверджував Типовий інвестиційний контракт на реконструкцію горищ будинків та заміну дахів на мансардні поверхи, а також Типовий договір про наміри укласти інвестиційний контракт на реконструкцію будинку. Ініціатива варта розповсюдження і в інших районах міста. Бо у бланку інвестиційного контракту з'явився обов'язковий пункт про одержання згоди мешканців будинку (або власників, або об'єд-

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

нання співвласників квартир) на здійснення будівельних робіт. Бо такі конфлікти, як на вулиці Гусовського, стали вже майже нормою життя на столичному ринку нерухомості. Але дуже розумне розпорядження мало чим зарадило мешканцям будинку. Бо інвестор в особі симпатичної Ольги Казанцевої пройшла десятки інстанцій і одержала більше сотні узгоджень значно раніше цього розпорядження. В тому числі вона має й дозвіл на реконструкцію і позитивний висновок експертизи від «Держархбудконтролю». Власне, на період судового розгляду справи це відомство дозвіл відкликало. Будинок, який перетворився на будмайданчик, на якийсь час завмер. Та суд скінчився. Точніше, суд першої інстанції. І, як можна було очікувати, не на користь мешканців будинку. Але миритися вони не налаштовані, про що свідчить і апеляційний позов, і зовсім свіжий (від ще однієї групи мешканців будинку).

Голова домового комітету Наталя Лопатіна, яка розповідає про це, ледь стримує сльози. Але очі не спустошені, в них — віра у справедливість і надія на те, що рішення суду першої інстанції вони оскаржать...

Я мимоволі згадую, як восени минулого року начальник КП «Печерськжитло» Віталій Гонгал розповідав про те, як конструктивно порозумілися інвестори з мешканцями за адресами: Панаса Мирного, 7-а, Пилипа Орлика, 10, Шовковичній, 23 та ін. У портфелі його підприємства на той час вже було більш як дві сотні інвестиційних контрактів, тепер — набагато більше. Наївно сподіватися, що процес мансардної та аттикової перебудови протікатиме безконфліктно. Бо тільки-но довели до пуття норми Цивільного кодексу, а наші закони суперечать один одному, а навіть дуже розумні розпорядження не встигають за життям, а люди з вулиці Гусовського в усі інстанції пишуть:

«Ми не хочемо повторити сумний приклад розвалених будинків у Чернівцях, Дніпропетровську, Одесі й зовсім поруч з нашим будинком — на вулиці П. Мирного. І нас геть не спокушає перспектива, що після того, як будинок впаде, нашу пам'ять вшанують хвилиною мовчання у тій самій Печерській райдержадміністрації»...

Сергій ВЛАД.

На знімку: фрагмент перебудови на горішніх поверхах будинку по вулиці Гусовського, 12/7.

Поуль Шлютер — майстер компромісів

ОСОБИСТІСТЬ

Про чемпіонати світу з компромісів поки що не чути, та якби їх проводили, то лідером, мабуть, став би колишній прем'єр-міністр Данії Поуль Шлютер. З 1982-го по 1993 рік він чотири рази поспіль формував уряди меншості, тобто такі, що не спиралися на парламентську більшість. І все-таки Шлютер успішно керував країною!

«Я не знаю жодного іншого політика, якому вдавалося б так довго утримуватися на посаді голови уряду за схожої ситуації», — казав Нільс Петерсен, який очолював тогочасне міністерство закордонних справ Данії.

У парламентах Данії, Норвегії, Швеції та Фінляндії часто бувають представлениими по 7—10 різних партій. Це призводить до того, що в цих державах часто почали формуватися уряди меншості. Життя засвідчило, що поганого в цьому нічого немає. Політики і за цих умов навчилися маневрувати і проводити потрібні закони.

Така система породила новий тип партійних лідерів, котрі на посадах прем'єр-міністрів показали себе блискучими майстрами компромісів. Вони позбавлені догматизму, не стають у позу, а навчилися жити в згоді з суперниками, незважаючи на істотні ідеологічні розбіжності.

Найпомітнішим діячем нової формації став Поуль Шлютер. Він народився 1929 року, здобув освіту в університетах Орхуса та Копенгагена, рано захопився політикою, відстоюючи консервативні погляди. Не раз його обирали до датського фолькетингу (парламенту) та понад 20 років був лідером Консервативної народної партії. У мене збереглися записи його висловлювань, які багато в чому звучать актуально й досі.

«Як ви бачите практичну роботу в коаліційному уряді меншості?», — ось таке запитання поставили журналісти Поулю Шлютеру. «Головна передумова успіху, — відповів він, — у терпінні. Голова уряду має поводитися так, щоб представники інших партій у кабінеті отримували б задоволення від спільної роботи і хотіли б її продовжувати».

Поуль Шлютер підкреслив, що до малих партій він завжди виявляв особливу увагу, навіть оберігав їх. Ось що казав з цього приводу колишній міністр фінансів Данії Хеннінг Дюремосе: «Поуль Шлютер приділяв набагато більше уваги представникам інших партій в уряді, ніж своїм партійним колегам. Це було, зокрема, помітно в чотирьохпартійному кабінеті 80-х років. Якщо два міністри сперечалися з якогось питання, то прем'єр майже завжди ставав на бік того, хто не був членом його консервативної партії».

Великого терпіння, вміння вести діалог і досягати компромісу вимагалося від Поуля Шлютера під час численних переговорів з лідерами інших партій — лібералами, соціалістичних та ультраправих. У цих переговорах не все завжди виходило, іноді вони зривалися, і тоді їх доводилося починати знову на базі нових пропозицій. Маневри тривали доти, доки в парламенті не створювалася потрібна підтримка.

Крістина Мейдель, яка входила до кабінету від партії Ліберальна Венстре, говорила, що Поуль Шлютер був «надзвичайно розумний, відкритий і оптимістично налаштований капітан команди». Заслуги лідера консерваторів відзначали навіть його політичні суперники. Так, колишній керівник парламентської фракції Соціалістичної народної партії Стен Гаде звертав увагу на вміння Поуля Шлютера дослуховуватися до думок простих людей і добре відчувати настрої датського народу.

«Фактично Поуль Шлютер був фігурою довір'я в датському «народному домі», — не приховував свого ставлення до прем'єр-міністра Стен Гаде. Характерне зізнання! Ми всі добре знаємо, що діячі, які стоять на різних флангах політики, не часто кажуть одне одному такі слова. Отже, Поуль Шлютер очолював уряди меншості понад 10 років. Постає запитання, а чи вдалося йому досягти чогось серйозного за цей час? Економічне становище в Данії було непросте, особливо хвилювало високе безробіття, але досягнення прем'єр-міністра були солідні: у країні скоротилася інфляція, утворився позитивний баланс зовнішньої торгівлі, зменшилися зовнішні борги.

Політичний розклад у Данії був такий, що у Поуля Шлютера були шанси і далі керувати країною. Але 1993 року у країні спалахнув гучний скандал через дії міністра юстиції його уряду Еріка Нінн-Хансена. До Данії тоді збільшився потік біженців із країн Близького Сходу та Південної Азії. Нінн-Хансен прагнув його обмежити, але зробив це досить незграбно. Він спробував заборонити таміл (біженцям із Шрі-Ланки) об'єднуватися зі своїми родинами, які вже мешкали в Данії, і до того ж прагнув приховати свої дії, незважаючи на парламентські запити. Справа закінчилася тим, що міністра засудили, а кабінет Поуля Шлютера пішов у відставку.

Багато хто з політиків, і не лише датських, досі вивчають школу керівництва, яку залишив, пішовши у відставку, Поуль Шлютер.

Марат ЗУБКО.

Гельсінки.

ФОТОФАКТ

Міцнішають, незважаючи на ідеологічні суперечності, американо-китайські зв'язки. Ось і 11-річна панда Гао-Гао прибула з Піднебесної до Сан-Дієго і тепер обживається у місцевому зоопарку. Здається, їй тут подобається.

Фото АП.

ФОТОФАКТ

Удосталь посидівши свого часу у в'язниці, а потім побувши президентом, Нельсон Мандела живе тепер у своє задоволення, зустрічається з приємними людьми. От, як видно, знайшов повне порозуміння і з відомим ірландським рок-музикою Боно. Той разом із головним казначеєм ООН Полом О'Нейлом перебував у Африці з десятиденним туром.

Фото АП.

Іграшковий світ: «Made in China»

Дитина, погрожуючи вибухнути гучним плачем, тягнеться до яскравої іграшки і дуже часто отримує бажане: мало знайдеться батьків, які здатні витримати крики власного чада, та ще й на очах у публіки. Купуючи м'якого звірка чи робота-трансформера, мабуть, не кожний дорослий цікавиться виробником іграшкової продукції, як робить це, вибираючи черевики, кофтинку чи сумку. Втім, на переважній більшості і перших, і других виробів на ринках і в магазинах ви знайдете позначку «Зроблено в Китаї». Неправильно було б вважати, що іграшки ці геть усі неякісні і «впроваджені» на наш ринок з причини непридатності на Заході. Просто Китай стає, і це визнаний факт, всесвітньою фабрикою іграшок: 70% їх на полицях універмагів інших країн помічені лейблом «Made in China».

Виробництво іграшок стало однією з п'яти опорних індустрій експорту КНР. Майже 6 тисяч китайських підприємств продають їх на світовий ринок — до США, Європи та Японії. Зростання експорту цієї продукції з Китаю спостерігається на всіх континентах, виняток становить поки що лише Латинська Америка. За даними Асоціації підприємств із виробництва іграшок, приріст експорту цього товару за 11 місяців 2002 року становив 27% порівняно з обсягом експорту за аналогічний період попереднього року. 70% всіх китайських іграшок виробляється у провінції Гуандун. За даними китайської митниці, з січня по листопад минулого року лише вартість експортованих із цієї південної провінції різдвяних товарів досягла 620 млн. доларів, що на 23,1% більше, ніж за такий само період позаминулого року. Тільки США закупили до Різдва-2002 подарунків на суму 390 млн. доларів (зростання — на 21%). Можливо, навіть самі американці не здогадуються, що різдвяну ялинку для президентського Білого дому в Вашингтоні було куплено в китайському місті Шеньчжене (та сама провінція Гуандун). Нині сім із десяти ялинок, що їх купують американці, вироблено в цьому місті.

Шеньчженська продукція такого роду — це 80 відсотків ринку у світовому масштабі. Саме тут, у волості Буцзі, розташоване найбільше в світі підприємство з виробництва новорічних ялинок. Хіт нинішнього сезону — ялинки зі світлодіодами, завдяки яким штучне деревце переливається всіма кольорами веселки і не потребує жодних додаткових прикрас. Зізнатися, і я не втрималася від покупки такої красуні. У Шеньчжені вже сформувалася ціла «різдвяна» індустрія: в цьому місті працює майже 190 підприємств з виробництва різдвяних ліхтарів та іграшок. 2002 року вартість виробництва іграшок і різдвяних сувенірів перевищила тут 2,4 млрд. доларів США. Дедалі більше проникнення західних традицій у древню культуру Сходу призвело до того, що не лише на Заході, а й в Азії починають святкувати Різдво та проявляти інтерес до відповідних товарів, що постійно зростає. За 11 місяців минулого року загальна вартість вивезених з Гуандуна до країн Азії подарунків, іграшок та сувенірів до Різдва зросла на 34,6% і становила 42,242 млн. американських доларів. Не випадково зарубіжні бізнесмени називають Китай «Санта-Клаусом» усього світу.

До такої прибуткової індустрії — «курки, яка несе золоті яйця» — в Китаї ставляться досить відповідально. Ще 1987 року предмети зі спеціальності «дизайн іграшок» були вперше включено до навчальної програми Тяньцзіньського науково-технічного університету. За 15 років цей вуз підготував майже 400 фахівців з дизайну іграшок. Його випускники отримують запрошення на роботу з понад десятка підприємств провінцій Гуандун, Фуцзянь, Шанхая та інших приморських районів.

Прикметно, що на відміну від дитячих іграшок ігри для дорослих (шахи, дошки-кросворди тощо) переважно імпортуються до Китаю, а не вивозяться з нього. Китайці віком від 15 до 64 років становлять 70 відсотків загальної кількості населення 1,3-мільярдної країни, і ці потенційні споживачі викликають у зарубіжних виробників підвищений інтерес. Виробництво іграшок для дорослих також дає значний прибуток і в передбачуваному майбутньому обіцяє стати «ласим шматком», який створить жорстку конкуренцію на ринку.

Ольга ТАНАСІЙЧУК,
власкор Укрінформу в Пекіні (спеціально для «ГУ»).

У НОМЕР

Особливо цінні знімки

Неподалік Бонна, в місті Бад-Годесберг знайдено майже 400 не опублікованих раніше фотографій Адольфа Гітлера та інших керівників нацистської Німеччини. Ці знімки зробив у 1933—1936 роках фотограф-аматор Тео Штетцель, який отримав доступ до керівництва країни завдяки тому, що навчався в школі разом із заступником Гітлера Рудольфом Гессом.

Після проведення експертизи фотографій історик Ганс Моммзен заявив, що вони мають особливу цінність, бо сьогодні майже неможливо «знайти фотознімки нацистських знаменитостей, сюжет яких не було б інсценовано або які не призначалися б для пропагандистських цілей».

Син Тео Штетцеля, який помер 1968 року, передав колекцію батька одному з боннських журналістів, а після смерті журналіста його вдова в середині 90-х років надала фотоматеріали в розпорядження музею міста Бонна.

Війна вже почалася?

Спеціальні загони ЦРУ й американської армії займаються активною розвідувальною й підривною діяльністю на території Іраку. За даними неназваних джерел у американських і арабських спецслужбах, на які посилається газета «USA Today», в Іраку зараз діє не менш як 100 спецназівців і майже 60 співробітників ЦРУ.

Основне їхнє завдання, за даними видання, —складання детальних планів місцевості, відстежування переміщення іракських військ і підготовка курдських сепаратистів для ведення бойових дій проти іракської республіканської армії. Як стверджують джерела, ще однією метою американських спецпідрозділів може стати фізичне усунення Саддама Хусейна в разі початку війни. Усі секретні операції на території Іраку здійснюються за масованої підтримки з повітря і з космосу.

На висоті 12 тисяч метрів 10 годин на добу літають літаки електронної розвідки, здійснюючи перехоплення телефонних і радіопереговорів іракського керівництва й встановлюючи місцеперебування учасників розмови з точністю до кількох метрів. Таку саму місію покладено на воєнні супутники Micron і Trumpet, що перехоплюють переговори військових і стежать за переміщенням самого Саддама Хусейна.

ФОТОФАКТ

... І корови літали на 25-му Міжнародному тижні повітряних куль, що відбувся у Швейцарських Альпах. Кулею, звичайно, цю корову назвати важко, втім, для ентузіастів повітроплавання форма вже давно не має жодного значення.

Фото АП.

«42-га вулиця» зникла з Москви

Один з найдорожчих мюзиклів Москви — «42-га вулиця» припинив існування через прорахунки організаторів шоу. Імпортне шоу відкрилося в Московському палаці молоді за два тижні до теракту в театральному центрі на Дубровці і в ті дні йшло з аншлагом. Проте після теракту глядачі практично не ходять на вистави, і мюзикл перестав себе окупати. Декорації терміново демонтували протягом новорічних свят. Актори-іноземці залишили Росію. Адміністрація на чолі з директором Борисом Красновим оголосила, що мюзикл не закривається — його буде відновлено на новому майданчику в Москві вже навесні 2003 року.

Протигаз від брюссельської капусти

Керівництво англійського зоопарку «Даллі» розглядає питання про те, щоб забезпечити співробітників, які працюють з орангутангами, протигазами. Доглядачі, що обслуговують мавп, почали зазнавати проблем з диханням після того, як до раціону приматів увійшла брюссельська капуста, у великій кількості подарована зоопарку місцевими супермаркетами. Нова їжа мавпам сподобалася, однак наслідки вживання ними цього продукту завдали чимало незручностей працівникам, котрі чистять вольєри.

Кому заважає банківська академія в Сумах?..

Він з тих, про кого кажуть: «Не місце красить людину, а людина — місце». Його регалій і звань вистачило б щонайменше на півдюжини навіть крутих сьогоднішніх політиків: доктор економічних наук, професор, академік Російської академії природничих наук по секції «Економіка і соціологія», кавалер Почесної відзнаки Президента України і ордена Святого рівноапостольного князя Володимира, лауреат Державної премії СРСР, Почесний громадянин Сум тощо. І все це — ректор наймолодшого, але найпомітнішого в країні вузу новітньої формації, Української академії банківської справи ***Анатолій Олександрович ЄПІФАНОВ.*** *Ім'я його, хоч би як це кому муляло очі, сьогодні добре відоме і в нашій державі, і далеко за її межами.*

Прагматик з душею романтика

Скажете, такого поєднання в одній особі не буває. На щастя, буває. Романтизм — це його сутність, те, чим наділив Єпіфанова Господь Бог. А прагматиком зробило життя. Тож як людина він — романтик, а як політик і досвідчений керівник — змушений бути прагматиком. Тут нічого не вдієш, такі реалії, з ними маємо рахуватися.

Знаємося з ним чверть століття, тож, здавалося, без удаваної скромності можу сказати, що вивчив цю людину як свої п'ять пальців. Та ні. При кожній новій зустрічі ця непересічна особистість зблискує новими гранями і відтінками.

З дитинства, яке випало саме на пік повоєнної розрухи, на оті кривобокі землянки і сплюндровані села, Толя дав собі слово стати будівничим, щоб зводити міста, в яких люди ніколи б не знали сліз і горя.

— Я бачив, яким тяжким було тоді життя, як злидарюють люди, що їм потрібна допомога. А для цього мав пробивати собі дорогу самотужки, вчитися, вчитися.

Першою сходинкою на визначеному ним шляху стало навчання в Сумському будівельному технікумі. Після отримання диплома кар'єрний зліт Єпіфанова був вражаючий. Бажання здійснити задумане було таке сильне, що за якихось 15 років проскочив десять ієрархічних щаблів — від майстра дільниці до начальника управління капітального будівництва Сумського облвиконкому, водночас здобувши фах економіста в Харківському університеті. Нова посада відкривала нові горизонти і давала змогу по-справжньому взятися за реалізацію мрії. Втілювати її розпочав, не відкладаючи справи в довгий ящик. За ініціативи Анатолія Єпіфанова і за його безпосередньої участі розробляється генеральний план Сум — по суті, міста майбутнього. За неповне десятиріччя план вдалося втілити на 75 (!) відсотків. Сьогоднішнім обласним центром сумчани пишаються, а гості в захопленні від нього. Щоб перелічити збудоване під керівництвом Єпіфанова у 80-х, треба немало місця: 9-й, 10-й, 11-й мікрорайони та ще Прокоф'євський і Курський масиви —раз; понад два десятки шкіл та дошкільних закладів — два; три широчезні шестирядні міські магістралі — три; три мости через Псел — чотири; готель «Суми» та ресторан «Театральний» — п'ять. Крім цього, справжні архітектурні перлини: дитячий парк «Казка», молодіжний центр «Романтика», обласна наукова бібліотека на півмільйона томів. І найяскравіший діамант у цьому сузір'ї — обласний театр імені Щепкіна. Саме за нього одержав свого часу есесерівську нагороду — Державну премію. Зате доган назбирав! І все за ідеї. Мав їх немірянo, та ще не любив питати дозволу на їх втілення в тих, кому забезпечували спокійне життя реальні квадратні метри. Перші догани були для прагматика Єпіфанова ножем у серце, для романтика Єпіфанова — втіхою: значить, не збився з курсу на мрію. А потім звикся.

— Бо зрозумів: хто працює — того й поганяють: чи батогом, чи доганами. Що тоді, що тепер. З однією, правда, різницею. Тоді били відкрито, а нині кусають нишком, здебільшого розігруючи якусь свою політичну карту. Кусне — і потирає від насолоди руки. Моральні збоченці, та й годі, не спроможні на чоловічі вчинки.

Утім, Анатолій Єпіфанов не ганявся ні за панськими ласками, ні за медалями, а старався для людей. І вони належним чином оцінили цю самовіддачу: у 1989 році його обрали головою виконкому Сумської міськради, а в 1991-му, майже з півтора десятка претендентів, — головою Сумської міськради. Так будівничий, який щойно написав прелюдію до майбутньої казки, став політиком.

Президент України: «Я хочу вчитись у цьому вузі»

Однак на посадах представника Президента України, голови облдержадміністрації, які після цього займав шість років, а потім і на посаді голови Сумської облради, яку обіймав до 1999 року, Анатолій Олександрович не полишав своєї давньої мрії. Більше того, реалізував її, побудувавши в провінційних Сумах Українську академію банківської справи, справжній храм науки, про який і в наступному столітті з шанобливою гордістю говоритимуть. Знову, скажете, перебільшую?

Президент Леонід Кучма, побувавши на відкритті цього дива, був так вражений архітектурною досконалістю будівель, технічним оснащенням і науковим потенціалом академії, що написав у книзі для почесних гостей: «У такому вузі хочеться і мені навчатись».

Усі прапори в гості до нас

Президентська похвала справді заслужена, бо за 7 років академія зуміла стати елітарним навчальним закладом і вже у 2000-му ввійшла до першої десятки кращих економічних вузів України. На одне конкурсне місце тут щороку претендують по 8 і більше кандидатів. Утім, якщо вже сам Леонід Данилович забажав вчитися тут, то що казати про простих смертних! Тому й з'їжджаються на вступні екзамени до академії з усієї України до 3,5 тисячі абітурієнтів, щоб спробувати щастя і опанувати одну із 7 спеціальностей: банківська справа, фінанси, облік і аудит, економічна кібернетика, менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, регіональна економіка чи правознавство. І це не данина моді. Взяти ту саму технічну оснащеність, котрій можуть позаздрити багато які вузи: на півтори тисячі студентів стаціонару майже 800 (!) найсучасніших комп'ютерів та іншої складної електронної техніки і вже 380 комп'ютерів підключені до Інтернету.

Зовнішні зв'язки, напрацьовані за неповне десятиліття, дай, Боже, мати сторічним нашим університетам. І не аби з ким, а з провідними вузами світу. Насамперед із Санкт-Петербурзьким університетом економіки та фінансів (по суті, російською економічною школою, що, у свою чергу, контактує з 70 країнами світу). З цим партнером сумчани обмінюються студентами, стажистами, проводять спільні дослідження. Не менш тісні зв'язки налагоджено з університетом Нортумбрія з Ньюкасла (Велика Британія). За 5 років співпраці сумсько-ньюкаслівський науковий тандем підготував близько 10 навчальних курсів чи програм, уже реалізованих обома вузами. Крім того, провели підсумкову міжнародну конференцію для системи навчальних закладів Нацбанку України. До того ж п'ять-шість кращих студентів академії, після трирічного навчання в рідному вузі, їдуть до Англії, де протягом року отримують диплом бакалавра, а, повернувшись додому, — ще й диплом українського фахівця. А ще сумчани співпрацюють з Чиказьким університетом, німецькими — Економічною академією землі Шлезвіг-Гольштейн і Дойче Бундесбанком, Інститутом банкірів Канади, Фінансовою академією при уряді Росії та багатьма іншими зарубіжними університетами та академіями.

Головний навчальний корпус Української академії банківської справи.

На чому грунтується таке тісне співробітництво?

Іноземні прапори дедалі частіше майорять у Сумах, бо за кордоном усе більше визнають банківську академію рівнею собі, передусім за науковим потенціалом. Тут діє спеціалізована вчена рада із захисту докторських і кандидатських дисертацій, яка вже дала путівку в життя 43 докторам і кандидатам наук. Сьогодні в академії працюють 86 докторів і кандидатів наук. А на підході ще 82 аспіранти і здобувачі. Такій науковій армії під силу будь-яку гору зрушити. І, уявіть собі, зрушує. Лише торік ученими академії видано 12 навчальних посібників і 350 наукових праць, третина з яких надрукована в російських, англійських, німецьких, французьких, ізраїльських та інших наукових виданнях. Про науково-дослідницькі роботи я вже не кажу. Їх у минулому році було виконано майже на 500 тисяч гривень. Крім цього, в стінах академії щорічно проводяться міжнародні симпозіуми, науково-практичні конференції. Цьогорічною сенсацією стане щоквартальний міжнародний журнал «Проблеми і методи управління в економіці», до складу редакційної ради якого ввійшли такі світові знаменитості: лауреат Нобелівської премії 2000 року, професор з Чикаго Джеймс Хекман, проректор Лондонської школи бізнесу, професор Сол Етрін, ректор промислового менеджменту з Гамбурга, професор Карл-Вернер Хансманн, президент Східноєвропейської школи менеджменту, професор Даніка Пург зі Словенії, завідувач кафедри Санкт-Петербурзького університету економіки та фінансів, професор В'ячеслав Круглов та інші.

Для тіла і душі

Про науковий потенціал і навчально-матеріальну базу академії можна розповідати довго. Не менше уваги тут приділяють духовному, естетичному й фізичному вихованню завтрашніх банкірів, фінансистів, економістів і юристів. Духовно-культурним осередком тут по праву вважається галерея мистецтв «Академічна», де постійно змінюються художні виставки. Теми багатьох з них дають поштовх для проведення мистецьких вечорів, присвячених видатним діячам культури — Пушкіну, Волошину, Мікеланджело, Лесі Українці, Моцарту, Бальзаку, Гюго. А ще в банківській академії є студентський театр «Вагант», клуб творчої молоді, регіональна студентська газета «АкадеміХ», телестудія «Академ-TV». А ще Єпіфанов за підтримки Нацбанку України спорудив торік унікальний об'єкт — багатофункціональний легкоатлетичний манеж, який згідно з постановою Кабінету Міністрів України став центром олімпійської підготовки. Тут провідні спортсмени-олімпійці України відточують свою майстерність, а студенти академії загартовуються фізично. В розпорядженні студентів 3 навчальні корпуси і 2 гуртожитки. На стадії завершення будівництво медсанчастини, розпочато будівництво інженерно-комп'ютерного центру з підготовки та перепідготовки спеціалістів з економічної кібернетики та захисту інформації.

Хіба це не казка?

Коли заздрість засліплює очі

— Академія комусь в області дуже сильно муляє очі, — з гіркотою каже Анатолій Єпіфанов. — Уже кілька місяців навколо нашого вузу точиться справжня підкилимна боротьба. Чиясь гаряча голова наполегливо проштовхує в Кабмін ідею створення в Сумах вузівського сімейного конгломерату з вужа, їжака і крокодила. Хочуть до аграрного університету долучити сумські державний і педагогічний університети, деякі коледжі та технікуми і, уявіть собі, нашу академію. З цією ідеєю носяться, як з писаною торбою, видаючи її за ноу-хау. А те, що цей гібрид плодитиме посередніх інженерів, філологів, недолугих ветеринарів і немічних банкірів, їм байдуже. Втім, цей бік медалі «новаторів» анітрохи не цікавить. Їм би потішити свої амбіції. Створити таку штучну структуру — означає знищити єдиний спеціалізований банківський вуз України, бо через півроку—рік від нього залишиться одна лиш вивіска. Кане в Лету унікальна наукова школа, будуть згорнуті так важко напрацьовані міжнародні зв'язки, розбіжаться фахівці, впаде імідж. І це буде непоправною помилкою і перед державою, і перед прийдешніми поколіннями.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

Універсальний легкоатлетичний манеж — центр олімпійської підготовки академії.

ДАЛІ БУДЕ

Хто знайде ключ від брами

Уже сотні років живе в народі легенда про двох ченців із Києво-Печерської лаври, які на початку XIII ст., рятуючись від татарської навали, ходили по Україні в пошуках святого місця і натрапили на нього аж у Карпатах, поблизу ріки Бистрець. Остаточно у своєму рішенні монахи утвердилися, коли побачили Матір Божу, яка явилась їм на камені, що відтоді називається Блаженним. Через 400 років, коли на це благословенне місце прийшов Йов Княгиницький, видіння повторилося...

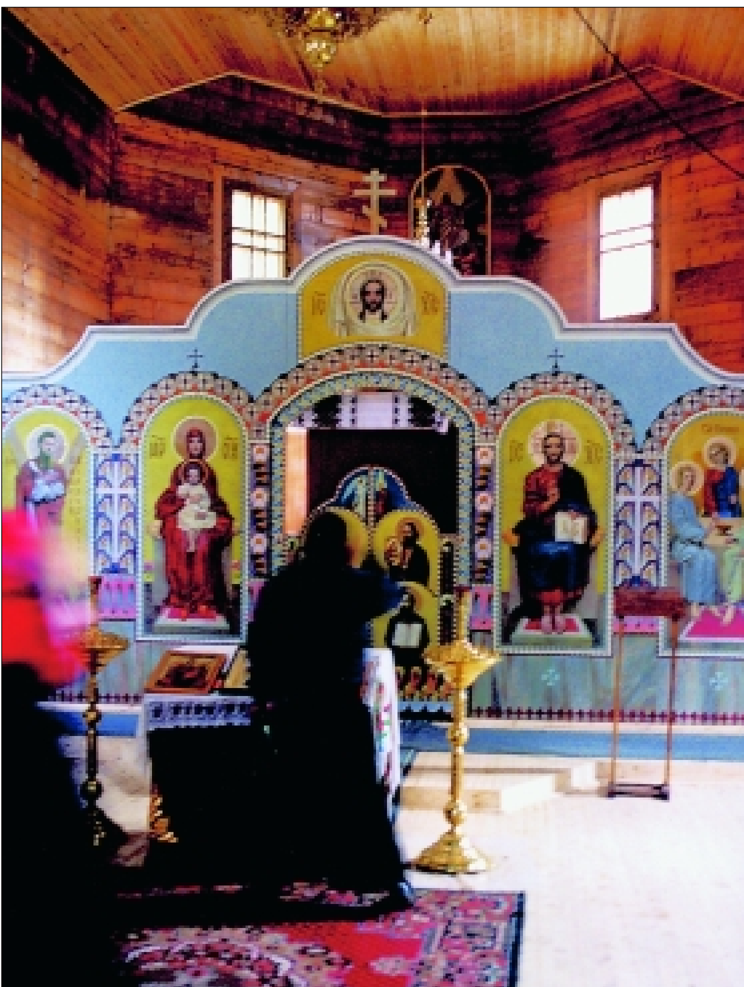

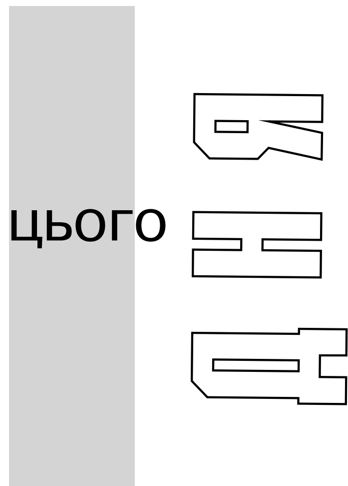
Заснований 1611 року Манявський скит називали другим Афоном. Це був оплот православ'я в Галичині. Саме тому у 1785 році австро-угорська влада монастир закрила. Монахи до Маняви повернулися лише 213 років потому. В чомусь історію скита повторило і джерело на Блаженному камені. Щойно австро-угорці повісили на ворота святині замок, воно висохло, і лише з поверненням монахів там знову з'явилася вода. За добу її набирається не більше двох літрів. Воді на Блаженному камені приписують цілющі властивості. Кажуть, вона лікує зір, знімає біль у суглобах та загоює рани. Унікальність цього місця підтвердили і вчені геофізики, які заявили, що позитивна енергетика тут у 20 разів вища за норму. Прочани ідуть сюди не лише помолитися, оздоровитися чудотворною водою, а й щоб просто торкнутися склепіння гроту, де в 2000 році востаннє з'явилася Матір Божа. Ще одна унікальність Манявського монастиря —Хрестовоздвиженська церква, яку відбудували минулого року. Її зруйнували ще австро-угорці. Церкву тоді розібрали по брусах і продали до сусіднього міста Надвірної. У роки першої світової війни вона згоріла. На території монастиря залишився тільки її фундамент, в архівах — малюнки та письмові згадки про її вигляд. На їх основі і відбудували церкву. В її освяченні взяло участь близько 5 тисяч православних з усієї Західної України. Нині ченці ведуть переговори зі Львівським Національним художнім музеєм, де зберігається іконостас церкви — перлина українського сакрального мистецтва, про його повернення...

Позаторік монастир опинився перед загрозою катастрофи: раптово впала стіна трапезної. Запобігти трагедії вдалося завдяки блискавичній реакції голови облдержадміністрації Михайла Вишиванюка. На терміновий порятунок скиту було спрямовано кращі сили і досвід ЗАТ «Прикарпатжитлобуд», надано кошти. А на Різдвяні свята обитель відвідав Президент України Леонід Кучма і, побачивши на власні очі масштаби руйнувань, узяв під свій патронат відновлення історичного спадку і великого духовного осередку. Нині Манявський монастир перетворився на суцільний будівельний майданчик. Але церковники вірять, що їм удасться повернути монастирю усю колишню славу. Підставою для такої впевненості є ще одна легенда: 200 років тому ченці залишили австрійським чиновникам ключа і сказали, що коли ті знайдуть двері, які ним відчинять, обитель більше ніколи не відродиться. Відомо, що дверей загарбники не знайшли.

Наталя АНДРУСЕЧКО.
Івано-Франківська область.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

■ 1788 р. Народився англійський поет, класик світової літератури Джордж Гордон Байрон. ■ 1905 р. Кривава неділя в Петербурзі. Початок першої російської революції. ■ 1908 р. Народився фізик Лев Ландау. Нобелівський лауреат. Тривалий час працював у Харкові. ■ 1919 р. Акт злуки УНР і ЗУНР. Нині відзначається як День соборності України. ■ 1933 р. Народився Анатолій Мокренко, співак. ■ 1946 р. Утворено Закарпатську область. ■ 1991 р. Розпочалося виведення радянських військ зі Східної Німеччини (НДР).

ОБУРЛИВО

«Неякісна» колекція

Харків'яни труяться алкоголем частіше, ніж решта українців. Такого висновку дійшли міські захисники прав споживачів. Три чверті перевірених підприємств виявились алкогольними порушниками. А втім, штрафи за неякісну випивку найвищі. За продаж навіть однієї пляшки несертифікованої горілки підприємство в кращому разі штрафують на 1700 грн. У гіршому — порушнику доведеться викласти подвійну вартість незаконної партії.

В управлінні із захисту прав споживачів створили спеціальний музей неякісних товарів. Крім прострочених консервів і саморобної горілки, тут є й унікальні експонати: горошок з комахами і піна для ванни з ароматом «Столичної». Деякі екземпляри потрапили сюди із шкіл — учням намагалися реалізувати піротехнічні вироби, порнографію, карти.

Багато скарг мешканців обласного центру мають сезонний характер. З кінця серпня споживачі нарікають на погане опалення, у вересні — на осіннє взуття і неякісні шкільні товари, взимку — на шампанське й маргарин, **констатує агентство Mignews**.

ПОДРОБИЦІ

■ ***Виставки***

Залізні перлини

У Дніпропетровському історичному музеї відкрилася виставка холодної зброї й обладунків. Її основою стали більш як 200 експонатів — шабель, мечів, ятаганів, шпаг, що зберігались у фондах установи й раніше не виставлялися.

За словами старшого наукового співробітника музею Ольги Дембінської, в експозиції зібрано предмети з колекцій першого почесного громадянина Катеринослава (Дніпропетровська) Олександра Поля і вченого Дмитра Яворницького. Представлені також зразки особистої зброї відомих у радянський час маршалів К. Ворошилова і В. Судця. Перлини виставки — бойове вбрання давньоруських дружинників, запорозьких козаків, японських самураїв і мешканців далекої Африки.

Є версія, що доволі незвичні на вигляд щити африканських воїнів могли колись належати найзнаменитішому російському мандрівникові Міклухо-Маклаю.

■ ***Випадок***

Помилку хірурга виправили

Унікальну операцію 12-річній Галі Вербоватій з Луганська проведено в Хайфському медичному центрі в Ізраїлі.

Кілька років тому, видаляючи апендикс, хірург пошкодив дитині внутрішні органи. Згодом дівчинці зробили ще п'ять операцій, але позитивних наслідків це не дало. Допомогти Галі відмовилися в десяти кращих клініках Європи, США й Австралії: ознайомившись із діагнозом, зарубіжні лікарі не хотіли ризикувати. Лікарі медичного центру «Хорев» погодилися провести операцію, що не мала аналогів у світі. Вона тривала 12 годин. Медикам удалося відновити функції навіть пошкоджених органів пацієнтки. Тепер життю Галі нічого не загрожує.

■ ***Кардинально***

Порушникам — квіти

Поліцейські індійського міста Гуджарат вирішили випробувати кардинально новий метод боротьби з порушниками дорожніх правил: замість штрафів недбалим водіям вони даруватимуть троянди.

Влада сподівається, що після зустрічі з таким поліцейським автомобілісти змінять своє ставлення до правил дорожнього руху і їм буде соромно їх порушувати.

З початком цієї кампанії поліцейські й самі змінили свою думку про порушників. Тепер охоронці порядку ставляться до них не як до злочинців, а як до людей, які нехтують правила з тієї чи іншої причини. Перший досвід використання нового методу дав позитивний результат. Автомобілісти здивовані поведінкою поліцейських і розстаються з ними з хорошим настроєм та бажанням дотримуватися правил, **констатує агентство «Кореспондент»**.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

ПЕРСПЕКТИВА

Ватикан розтлумачить, що таке секс

Ватикан готує до видання новий довідник, який трактує 90 слів і понять, що стосуються сексуального й сімейного життя. На думку кардинала Альфонсо Трухільйо, котрий очолює ватиканську раду з питань сім'ї і шлюбу, видання покликане розтлумачити позиції Святого престолу з таких питань, як контроль за народжуваністю, статеве виховання й статеві розлади.

Довідник допоможе священнослужителям і пастві правильно сприймати «неологізми, сумнівні формулювання й етичні концепції», які стали загальновживаними в сучасному світі. Зокрема, у словнику трактуються такі вислови, як «добровільне переривання вагітності», «подружні обов'язки», «здоров'я репродуктивної системи» тощо. На думку кардинала, інститут сім'ї піддається серйозній небезпеці через певні «культурні маніпуляції», до яких Святий престол зараховує цивільні й одностатеві шлюби, кількість яких стрімко збільшується.

А Дракули в нас не було

У Західній Європі більшість людей переконані, що Карпати — це частина Румунії, де жив граф Дракула. Парадоксально, але географічний центр Європи —українська частина гір — випав з поля зору європейців.

Нещодавно в Бельгії вийшла друком книжка «Забуті Карпати». Один з її авторів, бельгійський соціолог Бернар де Бакер, уперше приїхав до України в 1992-му. Він застав тут довжелезні черги за хлібом, бідні прилавки магазинів, стривожені завтрашнім днем обличчя... Але в написанні статтях бельгійський мандрівник не смакував чорних сторін нашого життя, а спробував проаналізувати особливості народу, які дають йому змогу попри все вижити і зберегти свою давню й багату культуру.

Восени 1999 року він разом із фотографом Ніколя Спрінгелем поселився на березі Чорної Тиси в селі Ясеня. Так почався перший з трьох карпатських сезонів, котрий увійшов до книги під назвою «Бабине літо». «Великдень» і «Машкарі» (так називають у гуцульському краї ряджених на Різдво) — другий і третій розділи «Забутих Карпат». «Забутими» Бернар де Бакер назвав українські гори ще й під враженням від «Тіней забутих предків» Михайла Коцюбинського. В інтерпретації Сергія Параджанова — це «Карпати, забуті Богом і людьми». До речі, невдовзі після виходу книги у Франції вперше з'явився переклад цієї повісті.

«Забуті Карпати» написано не для українського читача. Бо йдеться про звичні для нас речі — побут, пісні, людей. Насамперед тут відображено те, що здалося найцікавішим, незвичним для західного ока. Це не соціологічне дослідження, а просто суб'єктивний погляд двох європейців на частинку українського життя.

Книжка вийшла французькою мовою накладом 750 примірників. Невдовзі «Забуті Карпати» буде представлено на міжнародному фестивалі письменників-мандрівників у Бельгії. В ній — розповіді про основні віхи української історії, легенди про походження карпатських назв, детальна карта гір. А ще десятки чорно-білих світлин з чудовими красивидами, радісними обличчями й утомленими життям очима, натрудженими руками... На обкладинці — знімок: хиткими містком через річку на світанку йдуть люди, несучи в кошиках паски. Сюжет, який повторюється в декількох місцях книги, здається, не дуже радісним. Проте, за словами Бернара де Бакера, в ньому є щось особливе. В кінці шляху місток світлішає. Скоро зійде сонце.

Ірина БУЛАНЕНКО.

ДИВИНА

Волохатий краб

Поблизу села Башмачки на Дніпропетровщині місцеві рибалки-підльодники виловили у Дніпрі морського краба. Науковці кафедри зоології та екології тутешнього Національного університету дійшли висновку, що це навіть не звичайний чорноморський, а так званий китайський волохатий краб. Як він з'явився та прижився у прісноводді, загадка, котру вчені поки що не можуть пояснити. Адже раніше у дніпровській воді в межах області рибалкам уже траплялися також медузи, екзотичні морські голки й оселедці.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

(р) Платні матеріали.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311012. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»